

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Setembre 2026

núm. 844

Un agost intens

Es torna a aprovar l'ampliació
del polígon
Rinoceronts a les Coves del Toll

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

Revista número 74

**Ja a la venda
a la Casa Rafel Casanova
i a les llibreries!**

MODILIANUM REVISTA D'ESTUDIS DEL MOIANÈS

Circulació i transport al Moianès:
del camí ral a les vies modernes
Jaume Font Garolera

Planificació i construcció de la xarxa
de carreteres a la Catalunya Central. Les valls
intermèdies i la «muntanya de Barcelona»
Teresa Navas Ferrer

Eix Transversal de Catalunya: l'eix del reequilibri
territorial
Pere Macias i Arau

Els Reis d'Orient al Moianès: tradició i modernitat
Albert Torras

Jacint Codina i Marfà (1769?-1817),
un compositor moianès a la cort de Madrid
Jaume Clarà i Arisa

www.modilianum.org

EDITORIAL

Un agost extens

La crònica de la festa major ocupa força extensió, en aquest número de LA TOSCA. En opinió dels qui han seguit els actes i de les entitats que els han organitzat hi ha motius per a estar-ne cofois, tant per l'elevada participació com perquè els esdeveniments han anat molt bé i s'han presentat propostes noves amb molt bon acolliment. Amb la Cabra d'Or, el repertori d'elogis ja està esgotat, i les activitats esportives i la programació musical han estat un èxit indiscutible.

En alguna setmana d'agost s'ha fet el ple, en una vila que ja ha superat els 7.000 empadronats, com s'explica a l'interior, i que en deu anys ha crescut en un miler d'habitants. Actualment, 1.162 d'aquests empadronats són d'origen estranger.

La pauta de l'agost d'enguany ha estat marcada també per l'eclipsi de sol del dia 12, un fenomen global que va provocar un èxode temporal a la vila. Per als qui van pujar a veure'l a la costa de la Creu, un núvol els impedí fruir de l'espectacle astronòmic. En un altre aspecte, just acabada la festa major, Enric Casacuberta va acomiadar-se multitudinàriament a la casa de la vila per emprendre una gesta solidària als Estats Units d'Amèrica.

Ara bé, durant el mes d'agost no tot han estat vacances i festes. La darrera setmana, l'ajuntament ha anticipat projectes de cara al nou curs polític. El ple va aprovar inicialment el pla que dona llum verda a la regularització del polígon in-

dustrial del Prat, l'ampliació de serveis de l'escorxador i la cessió del terreny per a la construcció de la planta de biogàs. I, sense temps per a l'anàlisi del que potser haurà estat el ple més important d'aquest mandat municipal, l'endemà al matí un vessament de residus líquids sangonosos dins el poble amb molta fortor —el tercer a la comarca enguany— va obligar a intervenir la brigada, els bombers i la policia, generant molta controvèrsia a les xarxes. Un vídeo a X de la regidora Lakshmi Roset, la més crítica envers els projectes de l'escorxador, tenia més de dos milions de visualitzacions i uns 650 comentaris, a finals d'agost, molts de contingut masculista i sexualitzat.

Aquest agost, encara, ha mort en Baltasar Fonts, el Balta, col·laborador de la nostra revista, on publica la secció *Versos diversos...* En els darrers números, els poemes s'endinsen en el tema de la mort, que s'atansa a mesura que pugem la muntanya, una figura que ha fet servir. El Balta ha fet el cim, doncs, i el tenim present en el record. Des de la costa de la Creu, per cert, va poder veure's perfectament, a final de mes, un eclipsi de lluna, molt menys atractiu que el de sol, però més *íntim*.

De *segle breu*, va qualificar el gran historiador anglès Eric Hobsbawm el segle XX. A Moià, el darrer mes d'agost ha estat, a més d'intens, un dels més extensos.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Moià supera els 7.000 habitants: els altres moianesos. <i>J. Font</i>	5
Moià perd una línia de primària. <i>E. Altarriba</i>	7
La Queixa	8
Aprovació inicial del pla urbanístic per a ampliar ... <i>J. Font</i>	9
Opinió	11
Polígon del Prat, de la por a les dades ... <i>Aramoià</i>	11
La trinxera de la ment: quan la ideologia ... <i>M. Fortuny</i>	13
¿Seguim pel pedregar, o ens despertem? <i>M. Peiron</i>	15
El campanar, símbol de què? <i>J. Ruaix</i>	18
Actes i esdeveniments	19
Intens agost festiu, entre la calor i l'eclipsi. <i>J. Clarà, J. Font</i>	19
Santi Alejos, 15 anys de Pollo. <i>J. Font</i>	24
Les entitats informen	26
Un cap de setmana gegant! Geganters de Moià	26
La Cabra d'Or: participació, gestió ... <i>Ass. La Cabra d'Or</i>	27
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	28
Notícies del Cercle Artístic del Moianès	30
Ràdio Moià posa música a la festa major	31
CinemaViu	32
Dissabtes de ràdio a Moià. <i>T. Arisa, R. Manzanera</i>	33
La festa major també es viu a l'Hospital-Residència	35
L'Esplai de la Gent Gran de Moià	36
Balanç molt positiu del Festival Viñas. <i>Juventuts Musicals</i>	37
Moianès	39
Tres esportistes de primer nivell a l'Estany. <i>D. Prat</i>	39
Patrimoni	41
Rinoceronts a les Coves del Toll. <i>E. Altarriba</i>	41
Finestra Oberta	44
Àlex Rigol. «Prisma»	44
Publicacions	46
Mov. demogràfic / Necrològiques	47
Lletres	49
Versos diversos... <i>B. Fonts</i>	49
Dades meteorològiques	50

Els Bastoners (fot. E. Altarriba)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Eduard Altarriba, Àlícia Arisa, Neus P. Cirera, Jaume Clarà, Josep Font, Cristina Forcada, M. Carme Muñoz, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 5'0 euros

Edita:

Amb el suport de:

LA TOSCA és membre de:

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

 Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

 Ajuntament
de Moià

 ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

VIDA MUNICIPAL

Moià supera els 7.000 habitants: els altres moianesos

Josep Font

Al mes d'agost hi havia 7.069 persones empadronades a Moià. Just fa deu anys, l'editorial de LA TOSCA es titulava «Som 6.000!». I s'explicava que d'aquestes sis mil persones n'hi havia 649 d'origen estranger, molt majoritàriament extracomunitaris. El Moià de fa una dècada integrava persones nascudes en 48 estats diferents. Doncs bé, ja hem sobrepassat els 7.000 habitants, i el nombre d'estats d'on procedeix la població és de 63. Hi ha 1.142 empadronats a Moià d'origen estranger, cosa que representa el 16,15% del total de població. En deu anys, els estrangers han passat de l'11% al 16%.

La comunitat de Mali continua essent la més nombrosa, amb 232 empadronats, i també una de les més desequilibrades pel que fa a sexe, ja que hi ha 201 homes i només 31 dones. La segona comunitat és la que prové de l'Índia, amb 170 empadronats, dels quals un 80% són homes. Aquesta és la procedència que

més ha crescut en la darrera dècada. A continuació venen els ciutadans nascuts a l'Equador (68 empadronats), al Marroc (65), Romania (61), Veneçuela (50), l'Uruguai (46), Itàlia (44) —molts argentins tenen doble nacionalitat—, Colòmbia (37), Perú (36)... També hi ha casos singulars, com el fet que hi conviuen 30 empadronats procedents d'Ucraïna amb 8 de Rússia.

Que el motiu principal de desplaçament d'aquests migrants és la feina, ho mostra prou la presència més accentuada d'homes en les seves estructures familiars d'origen. En el cas dels paquistanesos, per exemple, hi ha 24 homes i només 2 dones.

La mitjana d'edat del conjunt de moianesos —incloent-hi els de procedència estrangera— és de 43,85 anys. La mitjana d'edat de la població estrangera, en canvi, és 10 anys més jove. El 65,8% dels estrangers tenen entre 20 i 50 anys, el principal segment d'edat laboral. Per

Persones empadronades a Moià d'origen extracomunitari jugant a futbol (fot. J. Font)

al conjunt de moianesos, aquest segment és del 39,2%. En la població estrangera només un 6,2% tenen 60 anys o més, mentre que per al conjunt de moianesos aquest percentatge s'enfila fins a arribar al 26,9%.

I on treballen? Aquí trobaríem un ample repertori, des del sector agroromader fins a les residències, passant per les botigues, però és clar que el sector que concentra més població d'origen estranger és l'alimentari. Per posar un exemple de l'empresa amb més treballadors, l'any passat l'escorxador va tenir 322 treballadors. La majoria —subratlla Teofil Camí, el seu propietari— tenen com a lloc de residència i origen Moià o el Moianès en general, que aplega la meitat de la plantilla. A més de Moià, hi ha treballadors que venen de Castellterçol, Castellcir, Calders, Monistrol i Sant Feliu de Codines, així com un 15% que es desplacen des de Vic i Manresa. Però Masia Tero té semblances amb les Nacions Unides, perquè hi treballen individus de 31 nacionalitats. Entre els més nombrosos, els de l'Índia, amb una cinquantena; Mali, el Marroc i Romania, amb una trentena cada un. Però també compta amb treballadors de Rússia, Ucraïna, Senegal, Eslovàquia, República Dominicana, Perú, Polònia, Gàmbia, Guinea Ecuatorial, Ghana, França, Equador, Colòmbia, Bulgària, etc.

El procés de regularització

Fins al 30 de juny va estar obert el tràmit de regularització extraordinària que, al Moianès, va tramitar el Consell Comarcal, en coordinació directa amb el ministeri corresponent. Van iniciar-se 60 tràmits de regularització, dels quals 28 corresponen a Moià, 13 a Castellterçol, 7 a Oló, 4 a Castellcir, 2 a Monistrol de Calders i 1 a Calders. Així mateix, el Consell Comarcal va gestionar 5 expedients de no residents al Moianès però que hi mantenen relació laboral. 36 d'aquests expedients van justificar-se per vulnerabilitat, 11 per haver-hi menors en la unitat familiar, 9 per menors a càrrec i 3 per contracte de treball, entre altres conceptes. En aquest període van iniciar-se 158 informes de vulnerabilitat, dels quals 104 corresponen a Moià.

A finals d'agost s'havien rebut una vintena de notificacions d'acceptació a tràmit d'aquests expedients, que ja permeten la residència i el permís de treball i que seran vigents fins a la resolució definitiva. Aquest tràmit permet de tramitar l'assignació de número de la seguretat social i, si la resolució definitiva és favorable, els afectats disposaran d'una autorització d'un any de residència i treball i, si és negativa, aquestes persones quedaran de nou en situació irregular.

La regularització extraordinària haurà permès de legalitzar la residència i en cap cas no suposa adquirir la nacionalitat es-

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

panyola o el dret de votar. Falten poc més de vuit mesos per a les eleccions municipals i és oportuna la pregunta: si algú treballa, viu, paga impostos i participa en

la vida social d'un municipi durant anys, és coherent que no pugui prendre part en les decisions polítiques que afecten directament la seva vida?

Moià perd una línia de primària

Eduard Altarriba

Qualsevol reivindicant sap que l'exposició mediàtica és clau per a no restar en la inòpia. Per això la presència al Parlament d'un grup de pares i mares vinculats a l'escola pública de Moià demanant al Departament d'Educació que no tanqui una de les línies de primària, va captar l'atenció d'alguns mitjans com *Regió7* i, de retruc, la meva. Quedo amb Martí Prats, lector del manifest portat a la sala de premsa del Parlament, al reformat establiment de Cal Plàcid per tal que em faci cinc cèntims de tot plegat. De fet, la primera pregunta va destinada a establir una relació entre aquesta crida i les reivindicacions de l'any passat per part del mateix grup. Són dues coses relacionades, però diferents, almenys en la resolució: la reivindicació de l'any passat va acabar amb una victòria, mentre que la d'enguany té mala peça al teler. En aquell moment es plantejà una batalla relacionada amb el dret a anar a l'escola pública, batalla que es guanyà gràcies a la mobilització i la recollida de firmes que van impulsar pares i mares relacionats amb l'AFA de l'escola Orriols i Roca i, sobretot, arran d'un vídeo que es va fer tan viral que TV3 es va fer ressò del tema. Allò que dèiem de la visibilitat: l'endemà mateix la situació es va revertir.

Però posem una mica de context a la situació d'enguany: a Moià tenim dues escoles de primària (des de P3 a 6è): l'Escola Pia, concertada, i la Josep Orriols i Roca, pública, que inclou també l'escola

bressol Els Garrofins. Tradicionalment, tots els centres havien comptat amb tres línies per curs, però en els darrers anys s'ha notat la baixada de natalitat i això influeix en el tema de les ràtios, és a dir, quants infants acull cada aula (o cada línia), amb els recursos necessaris de tutoria, atenció a la diversitat, etc.

Actualment, i segons la legislació vigent, el màxim d'alumnes per aula és de 25. Això vol dir que, si en un centre educatiu hi ha 26 sol·licituds, hauria d'haver-hi dues línies. Però si hi ha 22 alumnes, es pot tancar una línia sense contravenir la llei. O hi ha l'opció de recol·locar alguns alumnes en un altre centre per forçar una mica la reducció de línies.

Val a dir que, malgrat aquest topall de 25 alumnes per aula, el Departament d'Educació manté una estratègia activa de reducció progressiva de ràtios a un màxim de 20 alumnes. És a dir, la tendència és menys alumnes per aula, per tal d'oferir una educació de qualitat i una atenció a la diversitat, tal com ha reivindicat a bastament la comunitat educativa durant les mobilitzacions del curs passat.

Ara bé, a vegades la bona voluntat del poder legislatiu topa amb els *exce*ls de l'executiu i els seus equilibris pressupostaris. Dèiem que hi ha hagut una baixada de la natalitat. El grup de l'Orriols que ara entrarà a tercer de primària van començar primer amb 29 alumnes (dues línies en la pública). A mig curs van marxar tres famílies. El curs següent eren 26 i ja van agru-

par-los en una sola línia, però l'escola ho va cobrir amb recursos propis i, *de facto*, van continuar existint dues línies. Ara bé, enguany només s'han ofert 25 places, és a dir, una sola línia.

De fet, la llei permet de superar la ràtio de 25 en casos molt concrets: matrícula viva (alumnes que arriben a mig curs), reagrupaments familiars o necessitats especials d'un territori (bàsicament, que no hi hagi places disponibles). L'any vinent, doncs, aquest curs tindrà una sola línia, amb 25 alumnes, el topall màxim, lluny de les reivindicacions per baixar a 20 alumnes. L'alumne 26è, o bé resta com a part d'aquest suplement legal (tot i que encaixaria poc amb els casos contemplats per la llei), o bé se'n va a la concertada. I els avatars del curs poden fer que es depassi aquesta ràtio embotida amb alumnes nouvinguts per una raó o una altra.

Les famílies com les del Martí s'han

mobilitzat enguany per revertir la situació: han parlat amb la comunitat educativa, els serveis territorials, el síndic de greuges i han rebut l'adhesió de tots els grups municipals del consistori, que van aprovar per unanimitat una moció de suport. Fins i tot van tirar de contactes per fer l'esmentada compareixença al Parlament. Però, malgrat la comprensió rebuda per part de docents, polítics i públic en general, en aquest punt és evident que la situació serà difícilment reversible: l'any vinent hi haurà una sola línia al tercer curs de l'Escola Josep Oriols i Roca, amb el detriment de la qualitat educativa que això suposa i el fantasma de la peregrinació d'algunes famílies de Moià cap a pobles del voltant on les ràtios són més amables. I, per acabar-ho d'adobar, afegirem que a l'institut es passarà de tres línies a dues, cadascuna amb 29 alumnes (en aquest cas la ràtio legal són 30).

La Queixa

Volen salvar el món i torturen els arbres, i es fan dir ecologistes. Si us plau, no tortureu els arbres d'aquesta manera, amb cinta adhesiva i cartells: per a això tenim les cartelleres. Deixem els arbres en pau, respectem-los; són un bé natural que hem de preservar entre tots. *L'arbre trist*.

Podeu enviar les vostres queixes, suggeriments, etc. a latosca@latosca.cat. Cal un text breu, acompanyat per una fotografia. Pot anar signat amb pseudònim o inicials, però en el correu heu de fer constar el nom i cognoms.

Aprovació inicial del pla urbanístic per a ampliar l'escorxador i la planta de biogàs

Josep Font

El ple municipal del 26 d'agost va aprovar tant la modificació puntual del Pla General d'Ordenació (PGO) del Polígon Industrial del Prat com la cessió de terrenys —ara propietat de l'escorxador— a l'ajuntament per a la construcció de la planta de biogàs. Va ser una sessió llarga, amb moments de tibantor, però també densa d'arguments per a les decisions més transcendents d'aquesta legislatura, com ha anat informant LA TOSCA. La modificació del PGO ha de permetre la regularització de totes les indústries del polígon, l'ampliació dels serveis de l'escorxador i la construcció de la primera planta de biogàs pública amb finançament parcial dels fons Next Generation.

A la tercera va la vençuda, diuen. I és que la modificació del PGO ja s'havia aprovat inicialment en el ple del juny del 2025, però el Departament d'Urbanisme va obligar a refer la documentació aportada. Aquest ple s'havia convocat a finals de juliol i es va suspendre poc abans de començar per un ciberatac, segons es digué oficialment. Les plataformes contràries al projecte havien convocat una tercera *concentració d'urgència*, que aplegà una cinquantena de persones que seguiren la sessió des de la plaça, reaccionant amb consignes, timbals i xiulets quan es votaven els punts. Entre els assistents a la sala de plens hi havia Teòfil Camí, propietari de l'escorxador.

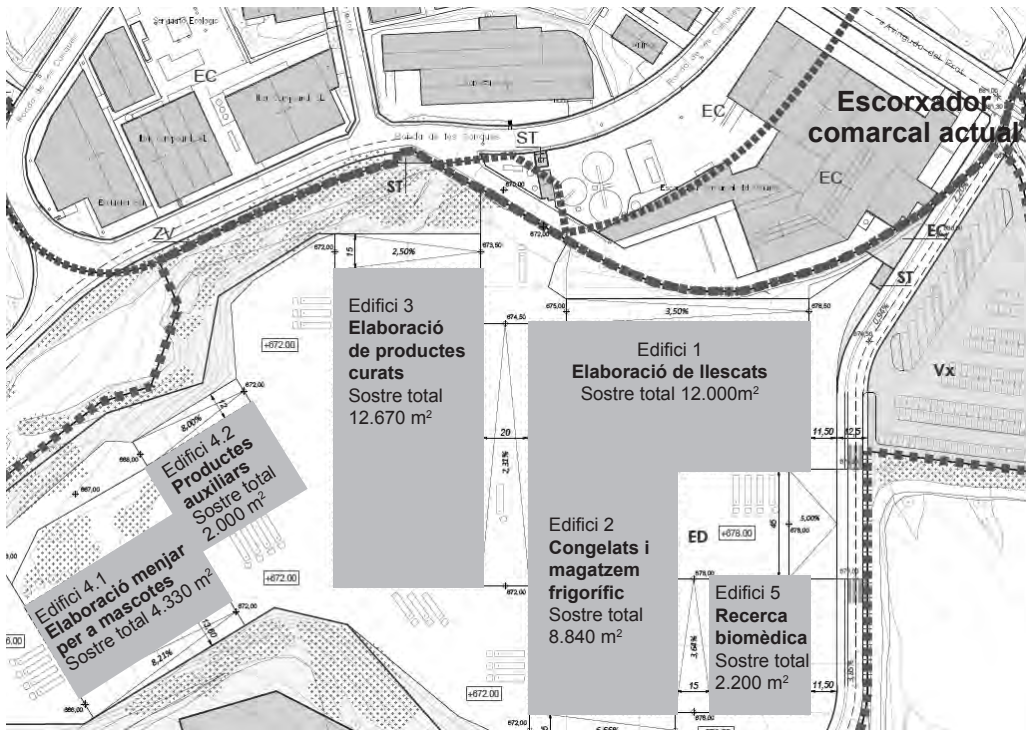
Dionís Guiteras, l'alcalde, va assegurar que amb l'aprovació «ja ningú no podrà dir coses que no són veritat», que amb l'ampliació hi haurà noves activitats del sector agroalimentari, però també del biomèdic, que es «posaran en el mapa de la recerca de Catalunya i permetran que

el talent estigui a Moià» (és un projecte per a fer heparina d'ús humà). La modificació resol la situació administrativa del polígon més important de la comarca, «amb dos anys seguits en decreixement econòmic» i una taxa d'atur preocupant. «El projecte tirarà endavant», va reblar l'alcalde fins a tres vegades consecutives, i defensà una planta de biogàs que és «necessària, imprescindible, també per a evitar discursos buits sobre transició energètica».

En les intervencions dels grups, Susana Tapia, la regidora socialista, va llegir un escrit que denunciava la falta d'un debat pausat i d'escolta activa, i més quan la consulta popular havia tingut un contundent resultat en contra. Va defensar les plantes de biogàs, però no en la ubicació proposada, i anuncià la seva abstenció.

Lakshmi Roset, de Capgirem Moià-CUP, oposada de sempre al projecte, va expressar l'admiració per la gent que havia sortit al carrer, i més en aquestes dates i en un poble petit. Destacà el resultat aclaparador de la consulta, amb més vots en contra del projecte dels que va tenir Aramojà en les eleccions. Pel que fa a l'escorxador, va demanar per què calia «ampliar set vegades un negoci que és dels que contamina més i que beneficia tan sols un interès privat» per a regularitzar el polígon, i va advertir que si s'interposen contenciosos podria decretar-se la «nul·litat del procediment», fet que podria deixar el polígon, administrativament, en una situació encara pitjor.

Maria Tarter, com a portaveu de Junts, va reprendre l'argumentació de desembre del 2023, moment en què es tingué co-neixement del projecte: la regularització

Gràfic de l'ampliació de l'escorxador, que especifica la superfície actual de l'Escorxador comarcal i la proposta de funcions i de superfície de cada nau (elaboració pròpia de LA TOSCA a partir de la documentació urbanística aprovada per Ple)

del polígon, l'ampliació de l'escorxador i la planta de biogàs formen una tríada indestruïble, de tot o res. El seu grup diu «sí a la regularització, sí al creixement equilibrat d'empreses ja iniciades i no a una planta de gas desmesurada», per justificar el vot contrari. Va advertir que no calia una ampliació de més de 10 Ha per a regularitzar el polígon i que caldrà tallar uns 600 roures martinencs. Va demanar de poder fer arribar, amb recursos municipals, una carta a tots els moianesos, com havia fet abans l'alcalde, i també va requerir que es posés a exposició pública un informe de la companyia municipal d'aigües en què es justificués que Moia disposa d'una xarxa capaç d'assumir la nova demanda industrial que l'ampliació comporta.

En el torn de rèpliques, l'alcalde va justificar tècnicament la ubicació de la planta de biogàs i anuncià que aviat es disposarà de les bases per a la seva licitació. També va respondre als retrets de no escoltar prou el resultat de la consulta popular, recordant que una plataforma contrària l'havia denunciat penalment a Fiscalia, que sabien des de maig del 2025 que la denúncia havia estat rebutjada, però que no ho van fer públic, i que aquesta fou també una manera de manipular l'opinió pública per a la consulta popular.

OPINIÓ

Polígon del Prat, de la por a les dades: menys soroll, més realitat

Aramoià

La política viu mals moments. La crispació i les *fake news* ho dominen tot, i Moià no n'és una excepció.

Des de fa prop de tres anys, el debat sobre la regularització del polígon del Prat, el futur de les seves empreses i les sentències judicials han ocupat bona part de l'espai públic. Però aquest debat no ha estat ni net ni neutral. Les mentides i les mitges veritats que s'han dit sobre aquest tema, sovint no han estat fonamentades en documentació oficial. Ara, però, ja tenim sobre la taula la Modificació Puntual del POUM, que sí que es pot analitzar i qüestionar amb dades concretes. Aquest document explica amb detall què es pot fer i què no al polígon del Prat. Aclareix quina és la superfície real de l'ampliació, especifica quines activitats noves s'hi poden desenvolupar, detalla les cessions necessàries perquè altres empreses del polígon puguin mantenir-se a Moià i no hagin de marxar per manca d'espai, i deixa clar que no es pot augmentar el nombre d'animals sacrificats. I, com hem dit en nombroses ocasions, garanteix la protecció de Castelnou de la Plana i el seu entorn, com també defineix mesures de protecció de la sàlvia valentina, del bosc i dels camps d'aquest espai.

Perquè consolidar i protegir empreses i llocs de treball, i impulsar l'economia del poble i de la comarca, és compatible amb preservar el nostre entorn natural. Aramoià sempre ho ha defensat, i aquest document així ho demostra.

En poques setmanes tindrem també aprovat el plec de condicions per a la redacció del projecte de construcció de la Planta de Biogàs Pública de Moià. Aquest

document permetrà de contrastar amb dades oficials moltes de les afirmacions que s'han fet sobre aquest equipament públic.

Així, doncs, ja es pot demostrar amb documentació oficial que a Moià NO hi haurà l'escorxador més gran d'Europa, que no hi haurà un increment de trànsit portant porcs, que no vindrà «merda» d'arreu de Catalunya per a la planta de biogàs i que aquesta no provocarà ni pudors, ni contaminació, ni encara menys càncers, avortaments o problemes respiratoris. Amb aquesta regularització SÍ que evitarem que els treballadors del polígon se'n vagin a treballar fora de Moià o de la comarca perquè les seves empreses hagin hagut de marxar.

La Planta de Biogàs Pública de Moià no rebrà residus del sacrifici d'animals, ni de l'escorxador de Moià ni de cap altre lloc. En el document quedarà establert que els residus orgànics que tractarà seran d'un radi màxim de 15 km: la matèria orgànica que generem a casa nostra, la fracció verda, residus d'empreses agroalimentàries, els fangs de les depuradores de Moià i de les empreses agroalimentàries, com també una petita part de purins.

Semblantment, es concretaran tots els mitjans tecnològics de què disposarà la planta i totes les normes que haurà de seguir per a evitar fums i males olors. Comptem en tot moment amb el suport i la col·laboració del Centre Beta de la Universitat de Vic, pioner en l'estudi i recerca sobre el biogàs. Aquest suport d'un centre tan prestigiós és una garantia perquè la Planta de Biogàs Pública de Moià sigui un exemple d'eficiència i respecte mediambi-

ental. De fet, a proposta del mateix centre Beta, la planta acollirà una aula destinada a formar nous tècnics superiors en aquesta tecnologia.

Durant aquests últims tres anys hi ha hagut una campanya terriblement desmesurada, plena de falsedats, amb uns vídeos, fotos i publicacions esperpèntiques que no s'aguantaven per enlloc, però que en cap cas no van ser desautoritzades per cap dels grups que conformen la plataforma opositora ni tampoc per la resta de grups polítics. Però tot aquest garbuix de falsedats i desinformació va aconseguir el seu objectiu, que no era altre que fer por a la ciutadania. Des d'Aramoià hem intentat combatre aquesta campanya, però, com passa arreu del món, és molt difícil lluitar-hi en contra. Hem fet algunes presentacions públiques i hem publicat articles i fullets informatius. Però teníem clar que, fins que no es publiquessin documents oficials, la gent no tindria elements sòlids per a informar-se de veritat.

Ara bé, de mica en mica hem vist com els arguments canviaven. S'han anat consolidant algunes certeses també entre la plataforma opositora, fins al punt que aquest estiu una de les associacions de la plataforma va presentar a tots els grups polítics una proposta alternativa de regularització del polígon. Si bé no complia els requisits tècnics, el que més va sobtar és que, per buscar consens, van proposar que l'ampliació de l'activitat de l'escorxador i també la planta de biogàs es realitzessin al Pla Romaní, acceptant, de manera implícita, que bona part de la campanya que havien fet fins aleshores es basava en mentides.

Aquests últims mesos s'ha millorat molt el document de fa un any, amb aportacions del PSC i de Junts, aconseguint una millor acotació de les activitats per a protegir encara més l'interès general de Moià.

També volem recordar que ningú no ha presentat cap proposta viable per a regularitzar el polígon. De fet, des d'Aramoià n'hem estudiades moltes i cap no ha reeixit. I aquest és un tema cabdal: s'han analitzat moltes propostes diferents al llarg dels anys, però cap no era acceptada per les instàncies superiors. No va ser fins que Masia Tero comprà els terrenys als propietaris de Castelnou que va aparèixer el desllorigador de tot plegat.

Per aquest motiu ens va sobtar molt que el grup de Junts per Moià votés en contra del projecte sense oferir cap alternativa per a regularitzar el polígon. I encara ens estranya més perquè, tret d'una d'impossible compliment, es van acceptar totes les esmenes que ens van presentar per estudiar passar de l'abstenció al sí. Però, finalment, van acabar votant no.

Ja sabem que queda poc més de mig any per a les eleccions, però Moià no es mereix que el fins ara principal partit de l'oposició deixi d'actuar amb responsabilitat només per electoralisme de baix nivell, i més quan són els hereus de qui va provocar tots aquests problemes, i molts d'altres, al poble de Moià amb la seva nefasta gestió.

Tot i això, el projecte ha tirat endavant. Des d'Aramoià hem fet el mateix de sempre: afrontar els problemes buscant la millor solució per al bé comú. Això ens ha costat querelles, denúncies i difamacions, però el temps i la justícia sempre ens han donat la raó.

Per aquest motiu, des d'Aramoià continuarem defensant la vila i la seva gent. Perquè Moià s'ho mereix.

La trinxera de la ment: quan la ideologia i l'entestament segresten la raó

Miquel Fortuny. Biòleg

«La incertesa és una posició incòmoda, però la certesa és una posició absurda» (Voltaire).

El contundent rebuig de la consulta ciutadana a Moià va obrir un profund debat sobre com el govern local imposava solucions tècniques d'alt impacte ambiental mitjançant relats preestablerts, ignorant la ciència de la gestió del risc i silenciament el dubte objectiu en favor del dogma polític.

La relació de la societat amb el coneixement conté una paradoxa. Debats com el de la planta de biogàs i l'ampliació de l'escorxador a Moià han esdevingut camps de batalla on la ideologia ha segrestat la ciència per la tecnocràcia panglossiana: l'optimisme cec de la governança de Moià que creu que toda solució tècnica és perfecta, infal·lible i indiscutible.

El psicòleg Leon Festinger va formular l'any 1957 la dissonància cognitiva: davant una evidència que xoca amb les nostres creences, el camí més natural és l'autoengany per a salvar el relat preestablert. Això enllaça amb Dan Kahan (Universitat de Yale) i la cognició cultural, que demostra que usem el coneixement per a protegir la pertinença a la «tribu» política. No obstant això, el vertader atzucac no rau en el missatge científic, sinó en la recepció del poder. Com adverteix el reputat ecòleg Joandomènec Ros, la tragèdia de la gestió pública és que els polítics difícilment fan cas dels consells de l'evidència científica, ja que els dictàmens solen col·lidir amb els interessos electorals, els dogmes de partit i el poder econòmic.

Quan la ciència no omple un espai amb coneixement, Jorge Wagensberg

deia que la ideologia hi acudeix per tapar el buit amb prejudicis. Ell defensava la paradoxa del dubte com el motor de l'intel·lecte, recordant que la grandesa de la ciència rau en la seva «corregibilitat», despullant el discurs de dogmes polítics.

La tragèdia és que les estructures polítiques operen des d'aquesta supèrbia panglossiana, castigant el dubte i oblidant que la tecnologia sempre falla. Se'n va viure un reflex a Moià. L'equip de govern (Aramoià-ERC) va defensar la construcció d'una planta de biogàs sota una narrativa de «sostenibilitat» absoluta, ignorant el consens científic fixat pel sociòleg Charles Perrow en la seva teoria dels accidents normals. Perrow ens podria assegurar que en sistemes dotats de complexitat interactiva i acoblament estret —una planta de biogàs, per exemple—, els errors, la saturació de filtres i les fuites de sulfur d'hidrogen o bioaerosols no solen ser anomalies, sinó subproductes normals de l'operativa. El risc zero és impossible quan la biologia bacteriana interactua amb sistemes mecànics a pressió i la logística de camions de purins i llots.

Els accidents de biogàs, com les fuites de sulfur d'hidrogen, confirmen la teoria de Perrow: la seva complexitat i acoblament fan que les fallades siguin subproductes inevitables. Aquests fets operen com la falsació de Popper, desmantant la infal·libilitat tecnològica. Tot i això, la indústria aplica un biaix de verificació, culpant l'error humà per no admetre la vulnerabilitat sistèmica.

Més enllà d'això, la governança local va recórrer a la manipulació en publicar que el municipi es convertiria en el «ter-

cer complex biotecnològic del món» per l'expansió de Masia Tero a fi de produir heparina, vàlvules de cor i còrnies per a xenotrasplantaments. Els ciutadans, des d'una argumentació empírica, van veure la falsedat científica del relat: ni l'AEMPS [Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris], ni cap auditor de la FDA (agència del govern federal dels Estats Units encarregada de protegir la salut pública) no acceptarà un disseny en què la seguretat de pacients humans (que rebran vàlvules cardíques o còrnies d'aquests porcs) depengui exclusivament del fet que un filtre de carbó actiu no se satura amb els gasos d'una planta de biogàs veïna. El risc inherent al complex és, simplement, inacceptable. Ni a Suïssa ni als Estats Units no existeix un complex biomèdic que integri una planta de biogàs en l'entorn.

Davant aquest escenari, des de la societat civil s'ha intentat oferir alternatives basades en la teoria de jocs: cercar un Equilibri de Nash mitjançant una estratègia cooperativa (*win-win*) que deslligués el creixement industrial de les infraestructures d'alt impacte, beneficiant el teixit econòmic i el benestar veïnal. Malgrat que la consulta de gener del 2026 va certificar un rebuig rotund del 89,4%, l'ajuntament s'ha entestat a lligar tot el projecte en un paquet tancat.

Aquesta resposta no ha estat solament impositiva, sinó un atzucac de pèrdua mútua (*lose-lose*): es fractura la pau social, es posa en risc la seguretat jurídica de l'empresa i s'aniquila la legitimitat democràtica del consistori. El cas il·lustra la dissonància de Festinger i la miopia de Kahan: un govern prefereix arrossegat tothom a la derrota abans que cedir un mil·límetre del seu dogma o admetre la raó dels fets despullats d'ideologia. Per a combatre la polarització cal obrir-se a la participació real i educar el poder en la transparència i el dubte lliure.

El projecte fa olor de molt personal, no de municipal.

Referències bibliogràfiques

- AEMPS. *Guías de correcta fabricación de medicamentos y compatibilidad de instalaciones industriales biotecnológicas*.
- Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance*. Stanford University Press.
- Kahan, D. M. (2013). «Ideology, motivated reasoning, and cognitive reflection». *Judgment and Decision Making*, 8(4), 407-424.
- Perrow, C. (1984). *Normal accidents: living with high-risk technologies*. Basic Books.
- Ros, J. J. (2020). *L'ecologia de la veritat i la gestió política del territori a Catalunya*. Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Wagensberg, J. (2002). *Si la naturaleza es la respuesta, ¿cuál era la pregunta?: sobre el conocimiento científico*. Tusquets Editores.
- Popper, K. R. (1963). *Conjectures and refutations: the growth of scientific knowledge*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Hegazy, M., et al. (2024). «Biogas plants accidents: analyzing occurrence, severity, and associations between 1990 and 2023». *Safety Science*, vol. 176.
- Fenwick, A. (2026). «Biogas plant accident and incident analysis: lessons learned». *iFactory AI Process Safety Insights*.
- Voltaire (2014). *Cándid o l'optimisme*. Labutxaca.

¿Seguim pel pedregar, o ens despertem?

Montse Peiron

El planeta Terra no està gens bé de salut. Fa molt temps que qui l'estudia ho sap. Ja fa mig segle, l'any 1972, que Dana Meadows i el seu equip de recerca van publicar *Els límits del creixement*, un informe amb un diagnòstic clar: si continuem amb aquest sistema econòmic, aquesta manera d'habitar el planeta, anem pel pedregar. La realitat va confirmar les prediccions del seu model fins trenta anys més tard. Després s'han fet models més potents i reafirmen el diagnòstic.

Avui l'emergència climàtica posa ben clarament a la vista de tothom que som al pedregar (i és tan sols un dels set límits planetaris que, segons els científics, ja hem traspassat perillosament; només que els altres, per ara, no tenen efectes tan aparents a la nostra vista).

I, tanmateix, el sistema roman intacte.

Penso que un dels motius és el que apunta Yayo Herrero (antropòloga i activista ecofeminista) en una entrevista a La Directa: *Hi ha molta gent que té dificultats per a connectar el malestar que sent amb les causes estructurals*. I és que vivim en una mena de «somnambulisme esperançat». I anem tirant. M'explico amb un exemple.

En una entrevista a Ràdio Moià l'abril del 2024, el propietari de l'escorxador, Teòfil Camí, va explicar que un dels productes que li agradaria oferir si es fes l'ampliació que desitja són uns dauets de costella de porc cuïta, que al Japó agraden molt. Els hi duria congelats, i és que, segons va dir, la producció d'aliments congelats a casa nostra s'ha multiplicat per 21 en tres anys. *Això ho demana el mercat, això no ho fem a Cal Tero. Si el mercat diu que ho vol congelat, naltros necessitem congelar-ho*.

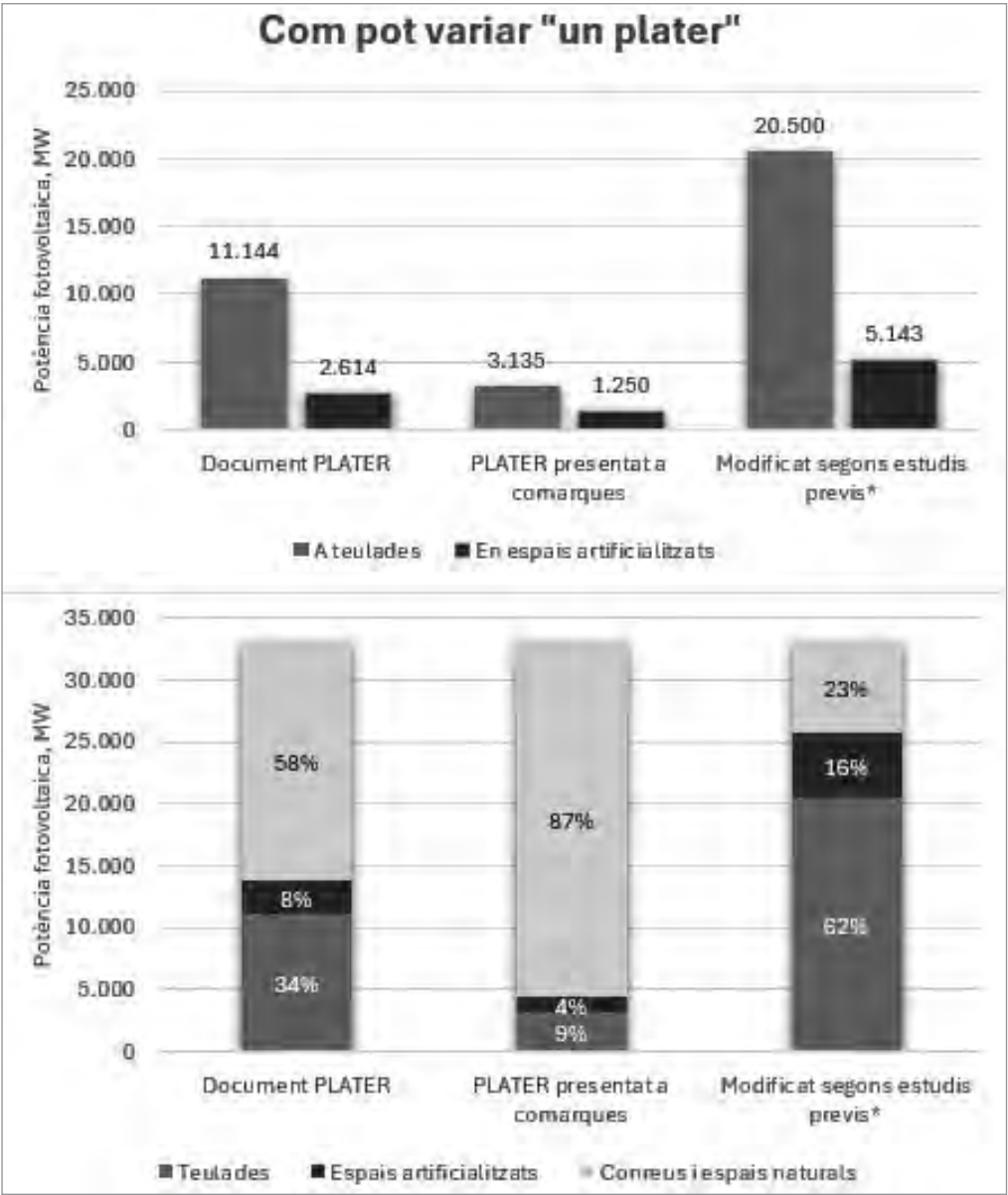
Vaig anar a la xerrada que va fer a Les Faixes pocs dies després i li vaig expressar que una de les meves principals inquietuds

és l'emergència climàtica, que ens demana a crits una reducció dràstica en el consum d'energia. Vaig plantejar que el projecte dels dauets de costella congelats encaixa amb seguir els «dictats del mercat», però és molt inconvenient per a aquest gran problema ambiental que tenim. «Això ja ho arreglaran», va respondre. Em sembla que és el que contestaria molta gent, des d'aquest somnambulisme esperançat.

Qui ho arreglarà? Els grans poders econòmics, que han arribat a ser-ho justament devastant planeta i persones? ¿La classe política, majoritàriament jugant a intercanvi de favors i rendida al poder econòmic, ja sigui el global o els cacics locals? Els científics que es dediquen a temps complet a estudiar l'estat del planeta? ¿Els moviments ecologistes i socials, afònics i exhaustos de clamar al cel sense resposta, o només molt minsa al cap de dècades? ¿El petit empresariat, que malda per tirar endavant sense suports per a no fer gaire altra cosa més que seguir el «dictat del mercat»? No, Sr. Camí: no «ho arreglaran». Per ara, entre tots els agents no hem sabut construir el «Frankenstein» que ho podria fer.

Darrerament hem sentit a parlar del PLATER, el pla per a la generació elèctrica eòlica i fotovoltaica, elaborat per l'Institut Català de l'Energia (ICAEN). Determina quanta potència solar i eòlica s'ha d'haver instal·lat a Catalunya l'any 2050, i on. Dona compliment a una part de la Llei de Canvi Climàtic, que té per objectiu, llegim en el PLATER, que *el consum de combustibles fòssils tendeixi a ser nul, amb un sistema energètic descentralitzat i amb energies cent per cent renovables, fonamentalment de proximitat*.

La Xarxa Catalana per una Transició Energètica Justa (XCTEJ), que agrupa un centenar d'entitats, ha fet juntament amb

Teulades*: potència del PLATER a tot Catalunya substituint la xifra de Girona i Barcelona (províncies) per les dels estudis 1, 2 i 3. / *Artificialitzats*: el mateix però substituint la xifra de la província de Tarragona per la de l'estudi 4. **Estudis previs: (1) Anthesis Lavola per a Dip. de Girona, 2020: «Potencial de producció fotovoltaic de les comarques gironines»; (2) Barcelona Regional per a AMB, 2014: «Potencial màxim d'instal·lacions fotovoltaïques a les cobertes i teulades»; (3) Dip. de Barcelona, 2022: «Potencial d'instal·lacions fotovoltaïques a les teulades dels edificis»; (4) Sergi Saladié (Dept. Geografia URV): «Oportunitats per produir energia renovable a Catalunya emprant superfícies alterades, antropitzades o artificialitzades».

experts en diferents disciplines una valoració a fons del PLATER. Conclouen que ha desoït el *descentralitzat* i el *de proximitat* de la Llei i que s'ha dissenyat des de la mentalitat de sempre, brindant el territori rural català a grans elèctriques o fons d'inversió. El PLATER mateix admet que incompleix diverses lleis de protecció d'espais, biodiversitat, etc., justificant-ho amb el fet que, si no, «no li surten els números». Però, com els obté, els números? I quins números vol que li surtin? Vegem-ho.

El text del PLATER i les lleis en virtut de les quals s'ha dissenyat disposen que la gran prioritat a l'hora d'instal·lar plaques solars han de ser les teulades i els espais *artificialitzats* (carreteres, polígons, ports, etc.). Però al PLATER li ha sortit que un 58% de la potència fotovoltaica s'hauria d'instal·lar en conreus i espais naturals, incloent-hi boscos i espais protegits (tot i que en començar l'elaboració del pla deien que, els boscos, ni tocar-los). A més, sorprenentment, quan l'ICAEN ha anat a les comarques a explicar la planificació per a cada municipi, ha canviat les xifres i, sumant-les, surt que els espais naturals haurien d'acollir fins a un 87% de les plaques solars! Un inversor treu molt més profit d'hectàrees de camp que de milers de teulades.

La XCTEJ també explica que en diferents indrets ja s'havia calculat anteriorment el potencial solar de teulades i espais artificialitzats, amb estudis fets molt més sobre el terreny que no ho ha fet l'ICAEN. Les gràfiques mostren com de diferent surt el resultat: només un 23% de les plaques en espais naturals... suposant que realment calgués instal·lar en total la potència fotovoltaica que estipula el PLATER (33.153 MW), una xifra que penso que cal debatre des de punts de vista que l'ICAEN no ha tingut en compte. I, si s'estudiés tot el territori amb el mateix grau de detall amb què ho fan aquests estudis previs, potser no caldria tocar ni un sol camp. A Alemanya, el país europeu amb més potència

fotovoltaica instal·lada, només el 28% de les plaques són en espais naturals.

En una entrevista a Vilaweb, Ramon Folch, biòleg i conegut consultor ambiental que ha treballat per a universitats i institucions d'arreu, es mostra molt complagut amb el PLATER. Amb la imatge que per a fer una truita s'han de trencar els ous, diu que si volem un futur renovable ens hem d'acostumar a nous paisatges coberts de plaques o aerogeneradors. Bé, en certa mesura potser sí, però en la del PLATER, de cap manera, Sr. Folch. Al que s'han acostumat els alemanys és a veure plaques a com qui diu cada teulada. Trencant uns altres ous, els ha sortit una altra truita, molt més gustosa i, cosa més important, saludable. Aquest PLATER és una autèntica incubadora dels ous de sempre... dels quals neixen serpents verinoses. Molt verinoses. Perquè, a tot això... què hi ha de la raó de ser de la Llei de Canvi Climàtic, o sigui d'abandonar els combustibles fòssils? Engrunes anecdotiques. Encara, a aquestes alçades.

Si la truita és la supervivència a la Terra amb una qualitat de convivència acceptable, els ous són el creixement econòmic tal com l'hem entès fins ara; sobretot el més àvid, desregulat o il·legal, insensible i cruel, dominat per fortunes fora de tota mesura. I és que, en un planeta finit, si devores i malmets els recursos més de pressa que no els reposes o guareixes, te la fots. És així de senzill, no cal ser cap geni. En el fons, també dins el somnambulisme esperançat, ho sabem tots.

Tant de bo que l'atordiment que ens causa ficar-nos en un sopa quan anem a la platja, l'estremiment pels 227 morts per la DANA o l'ai al cor continu pels incendis (3.167 els tres últims mesos a Catalunya) ens ajudin a tots (tots) a tocar de peus a terra (a Terra), a veure la realitat *real* (i completa), i ens despertem a una esperança fonamentada. Perquè, si continuem amb l'anar tirant... continuarem rodolant pedregar avall.

El campanar, símbol de què?

Josep Ruaix i Vinyet

Enguany s'escau el tricentenari de l'acabament del campanar de l'església parroquial de Santa Maria de Moià. I, amb aquest motiu, se celebren diversos actes: tots molt encertats, molt oportuns, molt dignes d'elogi. Se subratlla, amb raó, que el cloquer és el símbol més important de la nostra vila. Ara bé, ens podem preguntar, símbol en quin sentit?

Ja em vaig interrogar sobre això en la composició «El campanar de Moià», publicada dins la meua *Poesia completa (1957-2023)*, pp. 179-180. Ara em torno a fer la pregunta, aquesta vegada en prosa.

Hi ha una resposta artística, certament. El nostre campanar és arquitectònicament esplèndid i dona fesomia a la nostra vila.

Hi ha una resposta històrica, també. El nostre cloquer representa una època de puixança econòmica i d'esplèndid esperit col·lectiu.

Ambdues respostes són ben vàlides. Però són suficients? Ja em queixava, en la meua poesia: «Ara ets en un tomb històric / que et buida de contingut...» I, més avall: «Coronaves una vila / agombolada en la fe.»

Com tots sabem, el contingut més emblemàtic del nostre campanar, a hores d'ara, es va buidant, perquè es va aprimant la fe cristiana, representada pel

monument, practicada avui dia pels moianesos.

No valdria la pena de pensar si la religiositat que va inspirar aquest edifici singular té raons per a continuar pervivint? Malgrat els accelerats canvis socials,

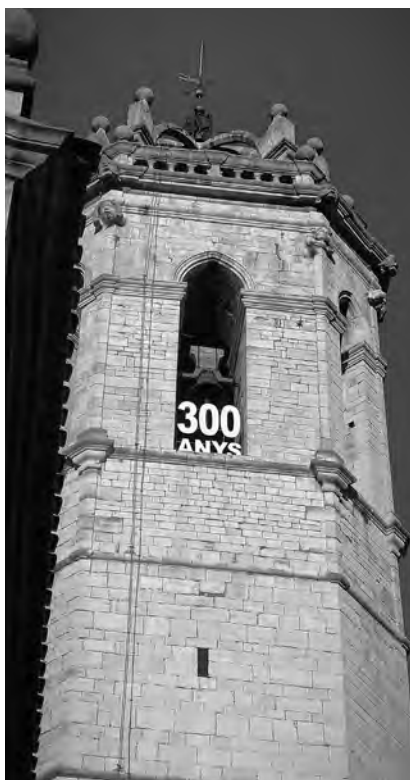
identitaris, de pensament i de sentiment, ¿no continua, l'ànima dels nostres convilatans, necessitant una obertura a la transcendència?

¿No prossegueixen ben vius —encara que s'ha emparat de molts un tarannà superficial, causat per l'hedonisme imperant— els interrogants bàsics de l'ésser humà: d'on venim, on anem, quin sentit té la nostra vida, què podem saber, què podem esperar, què hem de fer?

Sempre, tot venint del cantó de Vic, he imaginat el campanar moianès com una agulla de cosir, amb el seu forat representat per un dels finestrals, i per això acabava aquella meua composició poètica dient:

*I vaig admirant l'agulla
que de Moià enfila el cel.
M'acompanyarà onsevuella
aquest lluminós estel.*

¿És demanar massa que siguem molts, si pot ser la majoria dels vilatans, els qui considerem el campanar de Moià com una invitació a conservar les nostres vivències religioses ancestrals?

Fot. Josep Font

ACTES I ESDEVENIMENTS

Intens agost festiu, entre la calor i l'eclipsi

Jaume Clarà, Josep Font

El capvespre del dimecres dia 12 d'agost, un inoportú núvol de tempesta no deixà gaudir des de Moià de l'eclipsi solar total (des d'aquí, només parcial). Malgrat això, aquest fenomen astronòmic, situat estratègicament entre les celebracions de la Cabra d'Or i els dies pròpiament de festa major, ha marcat, juntament amb la persistent i inacable calor, l'agost festiu moianès.

El preludi es va iniciar el darrer cap de setmana de juliol amb l'estrena dels nous vestits dels Gegants Prehistòrics i la Trobada de Gegants (vegeu l'article de la p. 26). El cap de setmana següent, ja 1 d'agost, va fer-se el tradicional Concurs de Pintura Ràpida (p. 30) i, al vespre, la Cantada d'Havaneres, organitzada pels Geganters, va ser de les més multitudinàries que es recorden. L'endemà al matí, 46a edició de la Caminada Popular, a càrrec del GEMI, la més antiga que es continua programant a Catalunya, i a la tarda, l'Aplec de Sardanes, amb molta expectació per l'estrena de la sardana «El campanar de Moià», creada per Sergi Renom, en un dels actes commemoratius del tricentenari d'aquest símbol moianès.

Des del primer dia d'agost hi va haver activitats gairebé diàries: un berenar i una visita guiada al Molí Nou, organitzats pel Consorci del Moianès, en què es va explicar el funcionament d'un molí fariner i en què una setantena de persones pogueren degustar un berenar de pa amb xocolata i pa amb vi i sucre —calgué explicar als més joves de què es tractava. També va tenir molt èxit el cinema a la fresca (p. 32), així com el concert «Diàleg amb el campanar», en el marc del Festival Francesc Viñas (p. 37). Molta concurrència així mateix a l'espectacle familiar de màgia al parc, amb Eduard Juanola, organitzat per

la Biblioteca de Moià (p. 28). En la darre-ra part, la negror de les boires i els trons semblava que impedirien els darrers trucs de màgia, però la tempesta va passar de llarg.

El dissabte dia 8, la Pedalada Popular va aplegar una setantena de persones i 48 el torneig de tenis de taula; també va ser molt concorregut el concert d'Homenatge a Pau Casals. La 6a fira d'artesans i artistes i, ja el diumenge, el mercat de vi i formatge animaren les jornades.

A la tarda del diumenge dia 9 es va programar, per primera vegada, una cursa ciclista contrarellotge pels carrers del centre de la vila, promoguda pel CIM i Bike Moià. Amb una organització molt acurada, els carrers plens de gent animant com si es tractés del Tour, i també l'estètica d'uns ciclistes pel centre històric esforçant-se per pujar els carrers fins a Sant Sebastià, va semblar que aquesta primera edició ja s'hagués fet tota la vida. Hi van participar 15 ciclistes infantils, d'entre sis i tretze anys, i 50 adults (44 en categoria masculina i 6 en femenina). Fou tota una primícia, que de ben segur es repetirà.

Aquella mateixa tarda es va programar música a la mateixa plaça de Sant Sebastià (p. 31), amb taules per a passar una estona, esperant el pregó de la festa major, a càrrec de Manu Vilaseca, una corredora de fons brasilera que fa deu anys vingué a viure a Moià, ja que a l'UltraTrail del Montblanc havia conegut el corredor moianès Gerard Morales. En el pregó, molt ben acollit, es va fer referència a la violència al Brasil i a la immigració, temes de plena actualitat.

La Cabra d'Or creix i creix

La participació en la Cabra d'Or s'havia engrandit, l'any passat, quan va co-

Cronoescalada ciclista. La Cabra d'Or, a la Plaça (fot. J. Font).

incidir en cap de setmana. Però és que aquest any, celebrada en dilluns i dimarts, encara ha crescut més; a la Cabra d'Or la qualificació de festa ja li queda petita.

El dilluns, després de l'escenificació a la plaça Major, en el pelegrinatge al castell de Clarà a buscar la Cabra, ja es veia l'increment de famílies, nens i joves. Van tornar a mitjanit, amb la Cabra, a continuar la festa al parc. En el concert dels *Fills d'Aissó*, format per músics moianesencs, la pluja els va fer una mica la guitza, i hagueren d'acabar abans per seguretat, deixant pas a la nit de DJ's.

Els tallers del dimarts al matí al parc, per a completar vestuaris i guarniments per a la cercavila de la tarda, també van ser molt concorreguts. A les sis, quan s'obriren les portalades gegants de la casa de la vila van anar apareixent a l'escena pública, com en un teatre, els músics, els portadors, els balladors i la Cabra, moment en què arrenca la culminació de la celebració i que no acaba fins a la matinada.

A la plaça Major, davant la portalada barroca de l'església, quan ja es feia fosc, va haver-hi el desenllaç de la llegenda, amb el final de la història d'amor entre Bernat i Dolça, condicionada per la relació de vassallatge. Va tenir un moment de tensió argumental, perquè els organitzadors i els regidors municipals es veien pendants del radar del Meteocat, que anunciava la imminent arribada d'una tempesta. Però la màgia de la Cabra ho va aturar i es pogué acabar l'escenificació, el sopar i els balls fins que, a la matinada, una altra cercavila va tornar la Cabra d'Or a Can Rocafort, on entrà majestuosament sota una pluja de foc dels diables.

Júlia Palau, en la coordinació i la direcció escenogràfica, destacava que a l'escena inicial, dedicada a les trementinaires, s'havien incorporat enguany vint nens i que havia resultat molt atractiva,

així com alguns elements de foc introduïts. Els ha sorprès positivament l'èxit de públic i que vingui gent de fora només per participar en la Cabra d'Or. Creu que caldrà afrontar nous reptes de seguretat i d'organització, si la festa continua creixent, i muscular més les comissions. Al sopar de la nit, per exemple, van exhaurir els entrepans, amb gairebé sis-cents comensals, que posen al límit la capacitat de la plaça Major i de les escales de l'església (p. 27).

* * *

El dimecres dia 12 a la tarda va notar-se molt l'èxode per l'efecte eclipsi de sol. La 5a Cursa Vertical des del poble a la costa de la Creu, malgrat que per aquesta raó es va avançar, comptà amb quaranta corredors, uns quants menys que l'any passat. Entre els participants hi havia Joan Guiteras, format a l'Escola de Trail del Moianès i subcampió del món de Quilòmetre Vertical, que va guanyar la cursa en un ambient familiar i distès. L'eclipsi també es notà en la participació en el Sopar Jove.

El fet d'estar activat el nivell 3 del Pla Alfa per risc d'incendis va fer anul·lar, el dijous dia 13, el *paintball* que hi havia previst a la zona del Molí Nou. A la tarda, mentre a la plaça Major tenia lloc l'espectacle infantil «Camelvà», de la Cia. Campi qui Pugui, al Parc Municipal s'iniciaven les deu hores de música electrònica del festival Eudemonik.

Les mateixes restriccions del Pla Alfa van obligar a substituir els tradicionals coets de benvinguda a la festa major, el migdia del dissabte dia 14, per les canonades de l'Associació de Recreació Històrica de Moià, inici del repic manual de campanes, de trenta minuts de durada, organitzat pels Amics del Campanar. A notar que hi fou convidat un «campaner d'honor», en la persona de Mn. Josep M. Riba, vicari general del bisbat de Vic i clergue relacionat d'antic amb la

nostra parròquia. Al pavelló, les Cabres de Moià es van enfrontar al Murs Montjuïc en un partit de vòlei. A la tarda, cercavila de gegants i capgrossos. I, a la nit, al parc, representació del monòleg teatral «Me no pausa» i música, primer a càrrec del grup Aquellos Maravillosos Años 80-90 i, després, pels DJs Iu, Mar-si i Quico.

El dissabte dia 15, concorreguda missa de festa major amb cant dels goigs i visita al cambril de la Mare de Déu Assumpta (un cambril que seria d'agrair que estigués en millors condicions d'endrega en aquests dies assenyalats). Pels carrers, cercavila de gegants i bastoners precedien el Vermut Popular amb música a càrrec de Ràdio Moià. Paral·lelament, a Les Faixes, unes dues-centes persones gaudien del concert de l'Orquestra Rosaleda, que després continuarien amb el ball de festa major.

A primera hora de la tarda, una tempesta ajudà a refrescar una mica l'ambient. Això no impedí que el Club Esportiu Moià pogués estrenar la nova gespa del camp de futbol, renovada al cap de vint anys de la seva col·locació. El projecte ha comportat una inversió de 360.000 euros, dels quals 160.000 són d'una subvenció de la Generalitat i la resta aportació de l'ajuntament. A la nit, el concert dels osenencs Catarres al parc comptà amb una assistència de 1.850 persones, la que permetia l'aforament, i amb les entrades exhaurides feia setmanes. Els DJs Jolie i Arzeett van allargar la festa fins a la matinada.

El diumenge dia 16, la 3a edició del Concurs d'Arrossos comptà amb la participació de trenta colles a la part de dalt del parc. A continuació, s'estrenava el Bingo Musical, una de les activitats escollides en el procés de participació

El Pollo, mantejat en acabar el Ball de Gitanes (fot. J. Font)

de la Regidoria de Joventut. Al matí, al temple parroquial s'havia oficiat la missa en sufragi dels difunts de la comunitat religiosa local. I a les set de la tarda, a la plaça Major, la XV Mostra de Cultura Popular i Danses Tradicionals tancava la celebració dels cinquanta anys de la recuperació del Ball de Gitanes i, entre altres danses, es pogué veure la colla sardanista ballant per segona vegada la composició de Sergi Renom «El campanar de Moià». A la nit, al parc, actuació de Les Femmes Versions i els DJs Rutxo i Nandu.

Una Festa de l'Arbre Fruiter a cobert

La 121a edició de la Festa de l'Arbre Fruiter va permetre de pausar el ritme, després de dies d'accelerada intensitat: al matí, el tradicional concurs de dibuix infantil, una visita guiada pel nucli antic del poble, la missa en ocasió de l'home-

natge a la vellesa i un vermut i música al parc.

A la tarda, la recepció a la casa de la vila de Francesc Vilanova Vila-Abadal, el president d'honor de la festa, es va allargar, perquè els trons i la pluja feren decidir el trasllat de l'acte del parc a Les Faixes, a cobert.

La vetllada, conduïda àgilment pel periodista Guillem Soler, va comptar amb l'entrevista als avis homenatjats, Josep A. Alcantarilla i Rosa Plans, i el lliurament de premis de dibuix del Cercle Artístic, de civisme (atorgat a Jovenuts Musicals de Moià) i dels treballs de recerca de l'institut. La interpretació de l'Himne de l'Arbre Fruiter per part de Namina, amb veu i guitarra i altres instruments musicals, va ser molt aplaudida i contribuï a obtenir un acte rodó —tot i el trasllat d'escenari—, reblat pel discurs de l'historiador Francesc Vilanova i Vila-

El president F. Vilanova, els homenatjats J. Alcantarilla i R. Plans, i el presentador de la festa, G. Soler (fot. E. Altarriba)

Abadal, el qual es va qualificar de «moianès sobrevingut» i que resseguí la festa centenària associant-la als grans moviments artístics i socials de Catalunya, com el Modernisme i el Noucentisme. Va reivindicar la recerca històrica que, per la seva sofisticació, cal posar al mateix grau que la recerca de les ciències pures i les més tecnològiques, i també perquè la nació s'ha construït sobre la cultura, el patrimoni i les arts.

A continuació, a l'auditori de Sant Josep, el Festival Francesc Viñas presentava la guanyadora del premi al millor cantant català del Concurs Viñas, Elionor Martínez, acompanyada al piano per Olivia Zaugg.

* * *

Com a epíleg de la festa major, el dia 20 d'agost, a la planta baixa de la casa de la vila, va organitzar-se el comiat a Enric Casacuberta en l'inici de la seva gesta de la Ruta66xELA. Van assistir un centenar

de persones a aquest Km.0, amb parlaments de Laia Bonells, presidenta del Consell Comarcal, i de l'alcalde, Dionís Guiteras. Entre els qui el van acomiadar hi havia tota la brigada municipal i força regidors, així com molta gent amb la samarreta de la iniciativa. L'endemà, a Barcelona, Casacuberta era rebut per la cònsol dels Estats Units a Barcelona, el mateix D. Guiteras com a vicepresident de la Diputació i el conseller Ramon Espadaler a la Generalitat.

El mes d'agost encara donaria lloc, el cap de setmana dels dies 22 i 23, al tancament del Festival Viñas, amb la interpretació de les *Quatre estacions* de Vivaldi per Polifem Consort, amb Anna Urpina com a solista, i al concert de l'Orquestra de Collsuspina, dirigida per Daniel Vallejo, i amb Gerard Romeu com a solista de piano en la interpretació del concert per a piano i orquestra núm. 1 en Do major, op. 15 de Beethoven.

Santi Alejos, 15 anys de Pollo

Josep Font

El diumenge dia 16 d'agost, entre els actes de festa major, la Mostra de Cultura Popular i Danses Tradicionals a la plaça Major va incloure el Ball de les Gitanes, en què, com és tradició, al final del ball van mantejar el Pollo. Era la darrera vegada que ho feien a Santi Alejos, el qual durant quinze anys ha ostentat la representació d'aquest personatge folclòric. L'acte es va cloure amb un reconeixement a la

seva persona, rebent del públic una llarga ovació. Parlem amb ell de la seva trajectòria com a encarnació de l'esparriot, que en els darrers seixanta anys han representat només (excepte alguna substitució puntual) Ramon Canadell, Joan Pedrals i l'esmentat Santi Alejos.

«Tot va començar abans del nomenament, perquè en Joan Pedrals, el meu antecessor, va tenir un problema a l'es-

quena i la Teresa Terricabras, regidora de Cultura, em va demanar per favor si m'hi podia posar, en una festa major d'estiu. Em queia molt simpàtic, el personatge, i així vaig començar. En Joan s'hi va reincorporar, més endavant, i amb el canvi d'ajuntament em van proposar de fer-ho altra vegada jo; poc em pensava que hi estaria quinze anys!

»Ningú no em va dir res, de com ho havia de fer. En Pedrals tenia les coses molt clares, però ja va tenir el seu moment i jo volia fer-ho diferent. No sé si he encarnat el personatge ideal: jo volia que no fes por, que fos simpàtic i que fos reconegut pel seu carisma. Això darrer no ho he aconseguit. En altres llocs amb esparriots, hi ha bufetades, per poder-ne ser. En vaig conèixer un de Tarassona. Allà està molt ben valorat per la població, el personatge. Els nens i els pares m'han dit que ho he fet molt bé; em fa il·lusió, veure nens amb samarretes del Pollo i em va emocionar el reconeixement i el comiat a la Plaça.

»Una vegada ens van convidar, amb els garrofins, a les Festes de la Mercè de Barcelona. En van fer una gran presentació, del Pollo. També va ser una bona iniciativa la dels geganters amb el Pollo gegant, perquè és la disbauxa, i encara situa millor el Pollo com una institució. També recordo que un any vaig sortir amb mascareta, per la pandèmia. Aquests anys en Ramon Tarter ha estat el meu referent, i ja li deia que era el meu *manager*. També l'Àlex Mur se n'ha preocupat molt, darrerament.

»En tots aquests anys, l'únic incident remarcable va ser amb La Fura dels Baus, en l'Ex Abrupto, perquè no em va agradar gens com van tractar el tema del Pollo i anaven com de sobrats. Jo no soc del món de la faràndula i aquella enganxada em va fer pensar a plegar, però el suport dels pares i de l'ajuntament em van fer continuar.

Santi Alejos, en el seu comiat com a Pollo (fot. J. Font)

»La falta de reconeixement del Pollo és el que m'ha sabut més greu, com la vigília de Sant Sebastià que, amb les teies i els garrofins, la plaça hauria de ser plena. He trobat a faltar més implicació envers el Pollo. Per acabar, m'agradaria poder fer el traspàs, la pròxima festa major d'hivern, a qui n'assumeixi la responsabilitat.»

LES ENTITATS INFORMEN

Un cap de setmana gegant!

Geganters de Moia

Com s'havia anunciat durant els darrers mesos, els Gegants Prehistòrics han experimentat enguany un procés de restauració i de confecció de nous vestits.

Els renovats Gegants Prehistòrics

Han estat mesos de molta feina, dedicació i il·lusió, en què s'ha treballat perquè el Toll i la Toixonera lluin com mai.

El divendres dia 24 de juliol a dos

quarts de deu del vespre s'iniciava l'espectacle de presentació «El despertar prehistòric». L'esdeveniment va durar uns trenta minuts, en què, combinant la música, el ball, la narració, el teatre, la il·luminació i la cultura, poguérem retrocedir en el temps i tornar als orígens de la nostra vila. Durant la presentació vam comptar amb la presència de l'indumentarista Pau Fernández i de la modista Eva Mula, que ens van explicar tot el procés de confecció. També poguérem comptar amb la col·laboració de l'Love Valo's Style i de l'Espai Musical, que van participar en l'espectacle i donaren un toc especial a la presentació dels gegants.

Finalment, després de l'aparició d'uns personatges prehistòrics, es descobria la nova imatge de la Toixonera i el Toll, que van aparèixer al parc acompanyats d'efectes de llum i so, essent rebuts amb molta il·lusió per part del poble.

Per acabar l'acte, es va fer una petita cercavila des del Parc Municipal fins a la casa de la vila, acompanyats per l'Espai Musical.

L'endemà, com cada últim dissabte de juliol, es va celebrar la 44a Trobada de Gegants. Igual que els darrers anys, la plantada es va fer a la plaça de Sant Sebastià. Aquest any po-

guérem comptar amb les colles d'Albanyà, Caldes de Malavella, Cànoves i Samalús, Castellbisbal, Folgueroles, Monistrol de Calders, Olost, Riudarenes, Sant Fruitós

de Bages, Vilobí d'Onyar, a més dels gegants de Moià. La cercavila va transcórrer pels carrers més cèntrics de la vila fins a arribar a la plaça Major, on tots els convidats van entrar a ritme del grup Inxa Brass Band, que també fou l'encarregat de posar la música a la mostra de balls.

Un any més, donem les gràcies a tothom qui ens ha seguit durant aquest estiu en les activitats realitzades, en especial a tots els qui van posar el seu granet de sorra per a ajudar a finançar una part de la confecció dels nous vestits dels gegants prehistòrics. Moltes mercès a tothom!

La Cabra d'Or: participació, gestió de la complexitat i oportunitat de futur

Associació La Cabra d'Or

Enguany hem celebrat la 17a edició de la festa de la Cabra d'Or i, després d'uns dies de descans, plantejem aquest escrit com a reflexió sobre el que ha esdevingut la festa. Per tal de fer-ho de manera sintètica i concreta, ho definim amb tres idees: la participació, la gestió de la

complexitat i l'oportunitat de futur.

En primer lloc, la Cabra d'Or ha estat un èxit de participació en tots sentits. La festa cada vegada té més gent que decideix venir a veure-la i compartir-la, així com ballar, portar la Cabra, actuar o tocar amb la Banda Àuria. Sens dubte,

La Cabra d'Or, al carrer de Sant Sebastià (fot. Ass. La Cabra d'Or)

aquest és un senyal de salut de la festa. Vol dir que motiva, interpel·la i agrada a tothom. La Cabra s'ha convertit, doncs, en una festa pròpia, singular i arrelada a Moià, que ens agrupa com a comunitat i que ens permet de sentir que formem part d'un determinat territori. En definitiva, la Cabra d'Or creix en il·lusió, en ganes i en gent que l'estima. Una gran notícia per a Moià i per a tothom.

Aquest creixement, però, no està exempt d'una complexitat organitzativa que cal que l'associació afronti en el temps propinent. Clarament, créixer implica revisar què fem i com ho fem per tal que tothom pugui participar-hi, però garantint que la festa disposa de tots els elements necessaris per a la seguretat. En previsió, la Cabra d'Or enguany ha fet un esforç per a la prevenció dels ris-

cos i, amb una excel·lent col·laboració de l'ajuntament, s'ha disposat d'ambulància i de mesures com la retirada de l'escenari tècnic durant la segona nit. En aquesta complexitat organitzativa, també caldrà fer gran l'organització per a assegurar que aquest increment de participació es tradueixi en robustesa de l'associació organitzadora.

Finalment, la festa d'enguany ens mostra l'oportunitat de construir el futur de la iniciativa. Hem de trobar-nos, parlar i reflexionar sobre com volem que sigui els pròxims anys i decidir quin és el rumb que emprenem. I ho farem de forma compartida, en trobades de debat, per pensar com continuem construint les cercaviles d'il·lusió que hem pogut veure en aquesta edició del 2026.

Visca la Cabra!

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant el mes de juliol cada dimecres des de la biblioteca hem organitzat els «Contes a la fresca del parc». De fet, en l'edició anterior de LA TOSCA ja es va comentar la primera sessió. El dia 15 de juliol va tenir lloc la segona, titulada «Contes que fan pessigolles», a càrrec de Rosa Fité, en la qual es pogué experimentar aquell pessigolleig especial que se sent quan escoltem contes ben divertits. El dia 22 de juliol vam comptar amb la presència de Mònica Torra i les seves «Rondalles per a cantar i riure», un viatge pels contes de sempre; cantant i escoltant les històries el públic s'ho va passar la mar de bé. Per acabar, el dimecres dia 29 de juliol la Companyia Patawa va portar-nos els «Contes de mar de la capitana Sargantana». La Sargantana és una capitana que viatja pels mars i mentrestant va pescant històries i llegendes que es troben en les fondàries. A més, l'acompanyament musi-

cal d'un acordió i la participació del públic van fer passar una bona estona a tots els assistents.

Durant l'estiu hem tingut un parell d'exposicions ben interessants. La primera, durant el mes de juliol, era «Àngel Guimerà, matar el llop», sobre la vida d'un dels grans escriptors en llengua catalana i la seva obra com a dramaturg i poeta i el paper fonamental que va tenir en el catalanisme a principis del segle XX. Per altra banda, al llarg de l'agost hi ha hagut l'exposició «Una llengua, moltes llengües». Una mostra que ens proposa un petit viatge que transcorre pel concepte de llengua, la diversitat i la vivacitat dels idiomes, la variació lingüística, una reflexió entorn de la norma i la llengua estàndard, així com els conceptes d'adequació i els registres lingüístics en el català d'avui.

Si durant l'estiu heu acudit a la piscina municipal haureu vist que hi ha hagut

una gran mostra de documents, llibres i revistes per a totes les edats que des de la biblioteca s'han prestat i renovat setmanalment cada setmana perquè en pugui gaudir tothom qui vulgui.

El «Biblioparc» va estar en funcionament la darrera setmana de juliol i la primera d'agost. Cada tarda es treien taules, cadires, contes i revistes al parc, davant la biblioteca, perquè la gent pogués gaudir de la lectura sota l'ombra dels plataners. Tenia força èxit, però s'hagué d'interrompre abans d'hora per raons organitzatives.

Tanmateix, el que ha estat el plat fort de l'estiu va ser l'espectacle familiar «Impossible» amb motiu de la festa major, que va tenir lloc el divendres 7 d'agost a fora al parc, a càrrec d'Eduard Juanola. Durant la funció, el nombrós públic pogué veure un ànec il·lusionista, les varetes màgiques més estranyes de la història i una manera

d'estalviar molt especial, entre altres situacions insòlites. Els experiments de suggestió que s'hi van presenciar deixaren bocabadats petits i grans.

A hores d'ara a la biblioteca ja es comença a preparar el curs que ve. Per exemple, ja es poden recollir els llibres dels diversos clubs de lectura. Com a novetats més destacades, a partir del 24 de setembre començarà un grup d'intercanvi lingüístic anglès-català-castellà que es reunirà cada dijous de 2/4 de 4 a 2/4 de 5 de la tarda; aquells que ho desitgin ja poden passar per la biblioteca a inscriure-s'hi. Per altra banda, també estrenem un club de lectura en francès, amb el títol «Lire et partager», conduït per Isabel Pinacho. La primera trobada tindrà lloc el dimecres 14 d'octubre al vespre i es comentarà la novel·la *La tresse*, de Laetitia Colombani; es pot recollir el llibre a la biblioteca.

Espectacle d'Eduard Juanola (fot. Bib. Mun. 1-O)

Notícies del Cercle Artístic del Moianès

Durant aquest estiu, el Cercle Artístic del Moianès ha organitzat i col·laborat en diferents activitats artístiques arreu de la comarca. Concursos de pintura i dibuix, exposicions i trobades per a dibuixar han tornat a formar part d'un estiu especialment actiu. Aquest any, però, el cercle també ha fet d'amfitrió d'una iniciativa diferent. Durant diverses jornades ha acollit distintes persones que han participat en la confecció d'una banderola per a la Cabra, que posteriorment s'ha pogut veure a la plaça Major de Moià durant la festa de la Cabra d'Or. La banderola ha estat dissenyada, tallada i, sobretot, brodada col·lectivament per una comunitat formada per més de quaranta-tres persones, convertint el procés de creació en una experiència artística i comunitària.

Concursos de pintura i dibuix a Moià

L'1 d'agost va tenir lloc el 60è Concurs de Pintura Ràpida de Moià, una edició especialment significativa pel fet de coincidir amb el Tricentenari del Campanar de Moià, conjuntament amb el 42è Concurs

de Dibuix Ràpid de Moià. Els dos concursos van comptar amb 29 i 19 participants, respectivament.

60è Concurs de Pintura Ràpida. 1r premi: Antonio Darias; 2n: Joan Vila Arimany; 3r: Julio García Iglesias; 4t: Antoni Mariscal; 5è: Lluís Puiggròs; 6è: Laureano Sáez Carrasco; Premi Aquarel·la Jaume Casacuberta: Abel Florido; Premi Especial Campanar: Joan Josep Català; 1r accèssit: Joan Carles Pérez Sullà; 2n accèssit: Manel Doblas.

42è Concurs de Dibuix Ràpid. Categoria A, fins a 3 anys (1r: Ainé Docampo Klose); Categoria B, de 4 a 6 anys (1r: Aina Vilardell Cascales; 2n: Nil Jolis Codina; 3r: Àneu Docampo Klose); Categoria C, de 7 a 9 anys (1r: Oria Lligadas Marco; 2n: Quim Lligada Marco; 3r: Lau Jolis Codina); Categoria D, de 10 a 14 anys (1r premi: Núria Alcañiz Ruiz; 2n: Biel Montes Carrillero; 3r: Arlet Lligadas Marto).

Les obres dels dos concursos es van poder visitar en una exposició oberta del 9 al 23 d'agost. El 23 d'agost se celebrà l'acte de lliurament dels premis.

Obres guardonades en el Concurs de Pintura Ràpida de Moià (fot. Cercle Artístic del Moianès)

Donació de Jaume Casacuberta

Coincidint amb l'exposició del 60è Concurs de Pintura Ràpida de Moià, es va fer pública una donació especialment significativa per al fons artístic del cercle. La família Checa-Casacuberta ha fet donació al Cercle Artístic del Moianès d'una obra de Jaume Casacuberta, dedicada al campanar de Moià i realitzada des del Parc Municipal. La família ha volgut escollir especialment aquesta obra i aquest moment per a fer-ne la donació coincidint amb una efemèride molt significativa per al municipi: la celebració dels tres-cents anys del campanar de Moià. L'obra passarà a formar part del fons del cercle i s'exposarà durant les mostres i activitats de l'entitat, permetent que el públic en pugui gaudir i contribuint, alhora, a preservar i difondre el patrimoni artístic vinculat a la vila. El cercle expressa el seu sincer agraïment a la família Checa-Casacuberta per aquesta donació i per la confiança dipositada en l'entitat.

Concursos a Monistrol de Calders

El 2 d'agost, l'activitat artística es va traslladar a Monistrol de Calders, on tingueren lloc el 42è Concurs de Pintura Ràpida, el Concurs de Petit Format i el Concurs Infantil de Dibuix Ràpid. La participació va ser de 31, 23 i 23 persones.

Concurs de Pintura Ràpida. 1r premi: Maria José Escudé; 2n: Laureano Sáez; 3r: Antonio Darias; 4t: Gaspar Bosch; 5è: Antoni Corominas; 1r premi aquarel·la: Oriol Olivé; 2n premi aquarel·la: Elisabet Hidalgo.

Concurs de Petit Format: 1r: Oriol Olivé; 2n: Joan Carles del Cerro; 3r: Joan Butxaca; premi local: Sebastià Mauri.

33è Concurs de Dibuix Miquel Lerín / Maria Vilardell

Una altra de les cites destacades de l'estiu va arribar el 17 d'agost, amb la celebració del 33è Concurs de Dibuix Miquel Lerín / Maria Vilardell, que va reunir 51 participants. Categoria A (1r: Ainé Docampo Klose; 2n: Aran Solé Vives; 3r: Elna Ortiz Alsina). Categoria B (1r: Àneu Docampo Klose; 2n: Cora Roig Reinovo; 3r: Arnau Vila Tolrà). Categoria C (1r: Pau Griffiths Vicente; 2n: Oria Lligadas Marco; 3r: Anna Fernández Prevosti). Categoria D (1r: Marcel·lí Griffiths Vicente; 2n: Pau Rafart Busoms; 3r: Joel Rafart Busoms).

Dibuixant a Collsuspina amb el Giracirc

Per al 29 d'agost és prevista una nova trobada per a dibuixar a Collsuspina, en el marc de l'11è Giracirc.

Ràdio Moià posa música a la festa major

Ràdio Moià

La Festa Major de Moià d'enguany ha tornat a tenir Ràdio Moià com un dels seus agents actius, no solament explicant la festa i fent-ne difusió, sinó també participant directament en algunes activitats. Així, l'emissora va ser protagonista de dues cites ben diferents: el Vespreig de Festa Major del 9 d'agost i el ja tradicional Vermut de Festa Major del dia 15.

Un Vespreig que va omplir Sant Sebastià

El diumenge dia 9 d'agost, la plaça de Sant Sebastià va acollir una nova proposta impulsada per Ràdio Moià i AMBU, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Moià. La idea era crear un espai de trobada al voltant de la música que permetés de començar a escalfar mo-

Vespreig a Sant Sebastià

tors abans del pregó i continuar la festa un cop acabat aquest. La resposta del públic va ser molt bona. Des de les set del vespre, la plaça anà agafant ambient amb una selecció musical centrada en les dècades dels anys seixanta i setanta, de la mà de Toni Colomer «Nothing-man» i P.D. Plade. Música coneguda, conversa, retrobaments i ganes de festa major van convertir Sant Sebastià en un

punt de trobada per a un públic de totes les edats.

Un dels aspectes més positius de la jornada va ser la sinergia entre les diferents activitats de festa major. El Vespreig va coincidir amb la Cronoescalada, organitzada per Bike Moià i CIM Moià, i, a les deu de la nit, amb el Pregó de Festa Major, a càrrec de Manu Vilaseca. Acabat el pregó, la música va tornar a prendre protagonisme. P.D. Ramon Martínez continuà el Vespreig amb una selecció dedicada especialment als anys vuitanta i noranta, allargant la trobada en un ambient distès i festiu. L'experiència va deixar una valoració molt positiva, tant per la gran afluència de públic com pel bon ambient generat.

Vermut de festa major

Un any més, Ràdio Moià va ser l'encarregada de posar música al Vermut de Festa Major, acompanyant una trobada que combina l'aperitiu, la conversa i l'ambient festiu i que s'ha consolidat com un dels moments més agradables i informals de la programació.

CinemaViu

Les darreres setmanes d'estiu han tornat a portar el cinema a l'aire lliure al Moianès de la mà de CinemaViu. Després d'uns mesos intensos d'activitat, el Cinema a la Fresca ha estat el gran protagonista de l'agost, amb projeccions a Moià i Monistrol de Calders que han permès gaudir del setè art en un ambient estiuenc, proper i obert a tothom.

A Moià, el Parc Municipal ha tornat a convertir-se en una gran sala de cinema sota les estrelles. El 5 d'agost es va projectar *Benvinguts a Zombieland*, una proposta que barreja comèdia, aven-

tures i cinema de zombis i que va oferir una sessió pensada especialment per a un públic jove i adult. Pocs dies després, el 8 d'agost, coincidint amb els dies de festa major, el mateix parc va acollir la projecció d'*Elio*, la producció d'animació de Disney i Pixar. En aquesta ocasió, la proposta s'adreçava especialment al públic familiar.

El Cinema a la Fresca també va arribar a Monistrol de Calders. El 16 d'agost, la plaça Nova fou l'escenari de la projecció de *Raya i l'últim drac*, una aventura d'animació de Disney.

Aquestes projeccions han posat el

punt final a unes setmanes especialment actives per a CinemaViu. Des de començaments d'estiu, el projecte ha combinat estrenes, cinema català, col·laboracions

amb iniciatives culturals del territori i sessions a l'aire lliure, consolidant una programació diversa i pensada per a arribar a públics diferents.

Dissabtes de ràdio a Moià

Toni Arisa, Rafael Manzanera.

«El Racó de les Arts» és un programa cultural de Ràdio Moià que, per regla general, obrim amb una dedicatòria i mantenim al marge de la política. Tanmateix, en la darrera edició d'aquesta temporada vam trobar oportú de fer una excepció i reflexionar sobre alguns dels principals esdeveniments que marquen l'actualitat al món.

El programa comença sempre amb un repàs de l'emissió anterior i amb un avançament del que tenim entre mans. Així va ser el dissabte 20 de juny passat. Com de costum, vam obrir amb una dedicatòria: una idea, un concepte, una situació o, fins i tot, una persona. La il·lustrem amb música i així hi donem el tret de sortida.

Per a aquella ocasió vam triar el tema «Answer» (Resposta), de la canadenca Sarah McLachlan. Però, paradoxalment, la dedicatòria no buscava respostes, sinó que anava adreçada a les «preguntes» que ens convindria plantejar-nos: qüestions inacceptables que mai no haurien de

deixar-nos indiferents.

Així, ens vam preguntar per la recent ovació entusiasta d'un grup molt ampli de diputats del Parlament Europeu, pertanyents a la dreta i a l'extrema dreta, que va celebrar l'aprovació d'unes lleis antiimmigració. Unes mesures que condemnem a la reclusió en presons al bell mig del desert persones que fugen de la fam, la guerra, la por o la violència de tota mena, amb l'única esperança de trobar una vida millor.

Ens van venir a la memòria els catalans i espanyols condemnats a malviure als camps del sud de França o en altres indrets; aquells que foren assassinats a les carreteres mentre fugien, o afusellats davant els seus i en els murs dels cementiris, mentre lluitaven contra la malaltia, la gana o per la pura supervivència. No podem quedar-nos en silenci: no ens ho perdonarien.

Determinats grups polítics de l'extrema dreta —tant catalana com espanyo-

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

la—, convertint la immigració en la seva croada particular, capitalitzen la por d'una ciutadania que busca certeses i respostes simples a problemes complexos. Proclamen a crits que primer han de ser «els de casa», sense saber si és que hi ha cases d'algú ni què vol dir exactament «ser de casa» en el món actual.

Als Estats Units, per exemple, ha començat a caure la cobertura de vacunació: pares i mares que s'abstenen de vacunar la canalla no pas perquè s'hagin tornat negacionistes, sinó perquè tenen por que els exigeixin la documentació quan van a cal metge. Paral·lelament, milers de professionals de la salut immigrants treballen durament en un país que els veu com a estranys. Mentrestant, a Europa, un de cada cinc metges en el National Health Service britànic és d'origen estranger, una realitat que s'estén a molta altra gent que fa feines molt bàsiques, mal pagades i a vegades invisibles, però igualment essencials.

Tot i que la immigració és consubstancial a la civilització humana, sovint s'ha presentat com una emergència amenaçadora o, directament, com una invasió. Sembla que s'hagin esborrat de la memòria els milers de catalans i espanyols que van trobar acolliment a Mèxic, l'Argentina o altres països d'Amèrica, i s'oblida que tots hem estat immigrants en algun moment. Paradoxalment, fins i tot Donald Trump i bona part dels membres del seu govern provenen de famílies migrades.

Recentment, la revista *The Lancet*, de gran prestigi mèdic i científic, en el seu editorial del 20 de juny, parlava de l'Informe de la Comissió sobre Migració i Salut, i reclamava que siguin el realisme i l'evidència científica els que guiïn les polítiques davant aquesta realitat. I és que entre els anys 1990 i 2024 el nombre d'emigrants internacionals forçats pels conflictes, el canvi climàtic i la

inestabilitat econòmica s'ha duplicat en el món. Unes guerres, canvis climàtics i crisis econòmiques en què els països desenvolupats tenim una gran responsabilitat.

El nou Pacte sobre Migració i Asil de la Unió Europea, que va entrar en vigor el 12 de juny del 2026, suposa la reforma més dràstica del sistema d'asil que s'ha fet mai a Europa. L'organització Human Rights Watch denuncia que el dret d'asil quedarà molt desdibuixat i que, lluny de ser una commemoració adient del 75è aniversari de l'Estatut del Refugiat, representa més aviat una esmena a la totalitat als seus principis.

Des d'una perspectiva sanitària, són especialment ofensives les polítiques dirigides «contra les embarcacions» i «contra les ONG que hi presten auxili», inclosa la Creu Roja. Quan el fenomen migratori és tractat com un perill que s'ha de controlar, dissuadir i excloure, la salut dels migrants empitjora inevitablement. I, com ho confirmen nombrosos estudis, això també acaba empitjorant el benestar de la societat en el seu conjunt.

La crisi de la política tradicional és evident. Vivim un desprestigi sistemàtic de la tasca pública, sovint orquestrat per tal de desgastar precisament els qui han denunciat aquestes injustícies o combaten per la igualtat de drets i deures. En una societat analfabeta, tots els llibres poden semblar iguals; però és mentida: no ho són. La política és sempre imprescindible i la millor solució.

I aquesta va ser la dedicatòria amb què vam tancar la temporada de «El Racó de les Arts», aprofitant-ho per a desitjar-nos —i desitjar-vos— un bon estiu. Els qui fem possible aquest espai no sols gaudim fent ràdio, sinó que valorem el fet de compartir aquest projecte en comú, que ens uneix més i més a cada trobada i que confiem que sumi moltes temporades més.

La festa major també es viu a l'Hospital-Residència

Hospital-Residència de la Vila de Moià

A l'Hospital-Residència de la Vila de Moià sabem que la festa major és molt més que uns dies al calendari: és memòria, tradició, música, retrobaments i ganes de celebrar. Per això, com cada any, també l'hem viscuda intensament.

El divendres dia 7 d'agost vam donar-hi el tret de sortida amb el pregó i un bon còctel per a començar les diades amb alegria. Durant aquests dies, la residència es va vestir de festa major amb un mural fet pels residents i banderoles que van omplir els espais de color i ambient festiu. Hem gaudit de diferents propostes: hem projectat un concert de l'Orquestra Selvatana, una cercavila de gegants, balls d'esbart i altres activitats que ens han fet sentir ben a prop de la festa. En el taller de memòria també vam fer un viatge al passat per recordar com vivíem les nostres festes majors, quines tradicions seguíem i quins records ens n'han quedat.

El dimecres dia 12 del mateix mes vam tenir una de les activitats més es-

pecials: vam ballar sardanes gràcies a alguns membres de l'Agrupació Sardanista de Moià. Després rebérem la visita del consistori municipal, que ens vingué a felicitar per la festa major i a fer entrega de la placa de noranta anys a Antònia Rosales López. Va ser un moment molt emotiu.

No hem deixat, però, de banda les activitats habituals: bingo, gimnàs i, sobretot, música. L'Adriana, la nostra violinista, ens torna a fer posar la pell de gallina amb cada actuació i ens transmet el seu amor per la música. També vam gaudir d'un concert acústic de la Marta, que, a més de ser la nostra psicòloga, ens ha demostrat que és tota una artista.

I una festa major no s'entén sense un bon dinar, cafè, cava i unes bones gotes. Perquè sí, som grans, però continuem sabent celebrar i gaudir de la vida. La vellesa no és deixar de celebrar. És continuar gaudint de la vida, de la música, de la família i dels bons moments.

Sardanes amb l'Agrupació Sardanista de Moià (fot. Hospital-Residència)

L'Esplai de la Gent Gran de Moià

Després d'un primer semestre ple d'activitats, tallers, classes de català, francès i anglès, cursets, excursions i viatges, etc., l'Esplai resta tancat durant el mes d'agost, bàsicament perquè al personal de consergeria els toca el descans d'estiu corresponent.

Ningú no sabia que tindríem un estiu tant calorós, mai vist a la nostra comarca, i l'edifici de l'Esplai s'ha convertit durant els mesos de juny i juliol en un refugi climàtic per a la gent gran, tot fent alguna partida d'escacs, de cartes, de billar, repassant la premsa o simplement contemplant el magnífic entorn del parc. Caldria preveure per a l'estiu vinent l'obertura de l'edifici de l'Esplai durant tots els mesos d'estiu, encara que només fos a la tarda.

Un cop feta aquesta proposta, us direm que ja s'han programat moltes activitats, algunes de repetides i amb des-

plegament de grups i horaris a causa de la gran acceptació dels socis, d'altres de noves; pràcticament tot l'horari d'obertura de l'Esplai és ple d'activitats. A partir del dia 1 de setembre, tant matins com tardes en horari de consergeria, podreu venir a apuntar-vos als cursos que us interessin de la pròxima temporada 2026-2027. Els

grups artístics (coral, *playback* i teatre) també reprendran els seus assajos, i la programació d'activitats i espectacles dels diumenges a la tarda pràcticament és plena fins a les festes de Nadal.

Actualment l'Esplai té 707 socis que amb la seva quota anual i les quotes en funció de l'activitat escollida fan que totes les despeses que genera l'associació puguin ser ateses. La junta directiva de l'entitat cada tarda de dilluns a divendres entre les cinc i les set resta a la disposició dels socis per a atendre les seves propostes i reclamacions, si fos el cas.

La sala d'actes de l'Esplai, plena en un dia d'actuació (fot. L'Esplai)

Balanç molt positiu del Festival Viñas

Juventuts Musicals de Moià

L'edició número 43 del festival que manté viva la memòria del tenor Viñas s'ha tancat amb un balanç positiu, tant pel que fa a l'assistència de públic als concerts com per la qualitat de les propostes que s'hi han pogut escoltar. De fet, es va començar amb molt bon peu als jardins de Can Viñas i la programació ha anat *in crescendo* fins a culminar amb unes *Quatre estacions* realment antològiques a càrrec del grup resident de Joventuts Musicals de Moià, organitzador del festival.

La ja habitual producció lírica del festival va homenatjar aquest any el centenari de *Cançó d'amor i de guerra* amb una nova proposta d'Òpera Terrassa que va resultar molt reeixida, amb un repartiment encapçalat per Maria Bañeras, Beñat Egiarte i Joan Garcia Gomà, amb els tradicionals decorats de Carles Arola que ajudaven a situar l'escena.

El Tempus Trio inaugurava la part central del festival, i el Campus Musical que l'acompanya, amb el segon lliurament de la seva integral dels tríos de

Beethoven i, com sempre, van demostrar el seu altíssim nivell amb unes acurades versions que demostren la gran maduresa que aquest grup ha assolit. Com a professors del curs de música van demostrar també la capacitat d'atraure alumnes d'alt nivell, molts dels quals van participar en el campus en formacions de trio. Als més destacats els poguérem escoltar en diferents concerts i també en el concurs del campus, que va repartir diversos premis *ex aequo* per tal de fer justícia a l'alt nivell dels participants. El primer premi es va repartir entre el violoncel·lista Ken Ros i la clarinetista Magda Camprubí, el segon va recaure en el Trio Encís i el tercer *ex aequo* entre els pianistes Miguel Pasqual i Marc Sintès. Tres d'aquests tríos i tot el grup de violoncels del campus, fins a un total de setze, van ser protagonistes d'un dels concerts que va aplegar més públic, en homenatge a Pau Casals, concert que tingué lloc al nou edifici de Cal Comadran i que revelà una bona acústica i una confortable climatització en un es-

Elionor Martínez, amb el seu nadó, acompanyada per Olivia Zaugg al piano

tiu altament calorós. Un inspirat Ferran Bardolet va saber liderar i motivar el seu grup de violoncel·ls que, tot i integrar també els alumnes més petits, mostrà bones dosis de virtuosisme. L'església parroquial també es va omplir per a escoltar diverses formacions del campus, entre elles el grup de clarinets i el cor, format per la vuitantena d'alumnes participants enguany en la iniciativa.

Aquest curs musical, que s'ha convertit en el més important de Catalunya, va culminar amb una sessió orquestral específica, ja que va recuperar una obra d'un compositor nascut a Moià, Jacint Codina, a qui Jaume Clarà va situar en el seu context històric a l'inici de la sessió. L'obra, el primer concert per a piano escrit a la península Ibèrica, va resultar deliciosa, en mans d'una delicada orquestra preparada per Maria Tió i la resta de professors del campus i donant ocasió a actuar com a solistes tres pianistes guardonats en els dos concursos que organitza Joventuts Musicals: Miguel Pasqual, Helena Tuset i Eduard Giménez.

La recta final del festival s'encairà el dia de la Festa de l'Arbre Fruïter amb la tradicional actuació de la guanyadora del Premi al Millor cantant català del Concurs Tenor Viñas del Liceu, premi que atorguen conjuntament l'Ajuntament de Moià i Joventuts Musicals. Elionor Martínez, que va guanyar

un total de deu premis, oferí un recital liederístic que feia justícia a tots aquests guardons, amb una delicadesa musical i una dicció remarcables. La soprano, que acaba de ser mare, va concedir un meravellós i entranyable bis, amb *Muntanyes regalades*, tot bressolant el seu nadó als braços, fet que acabà d'emocionar el públic assistent.

El mateix dia, dins la Festa de l'Arbre Fruïter, Joventuts Musicals va rebre el premi Francesc Viñas al Civisme, en reconeixement a la seva tasca en la difusió de la música, la promoció dels joves talents i la divulgació de la cultura. Al matí, l'entitat havia aportat un tastet musical a la festa amb l'actuació del cel·lista Roger Sisó, guanyador d'un dels premis del concurs del campus.

La clausura del festival anà a càrrec de l'actual grup resident, Polifem Consort, que, en aquesta ocasió liderat per la violinista Anna Urpina, va interpretar una particular versió de les mítiques *Quatre estacions* de Vivaldi. L'obra fou introduïda per una breu explicació musical a càrrec de Jordi Domènech i pels versos que inspiraren Vivaldi llegits per Rosa Novell. Tot aquest context serví perquè la nodrida assistència que omplia la sala s'endinsés en una vibrant i realística interpretació, carregada de matisos i també de virtuosisme.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Cristina Homs Fargas N° Col·legiada: 1.456

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut

Av. de la Vila, 4 baixos // 08180 Moià

93.820.91.55 - 659.660.348

HORES
CONVINGUDES

MOIANÈS

Tres esportistes de primer nivell a l'Estany

David Prat

Sovint s'ha fet èmfasi en l'abundància relativa de pintors que hi ha a l'Estany, però si centrem la mirada en la joventut del poble, el que avui sobresurt és l'esplet d'esportistes que destaquen en diferents disciplines. Fa molts anys que la fal·lera esportiva circula per les venes dels estanyencs: la bicicleta, les motos, el raid, el futbol... No oblidem que la tradició futbolística del poble és centenària i que durant uns anys l'Estany va tenir el seu propi club de futbol, les gestes del qual encara es rememoren. Entre els estanyencs que ja es troben, tal com deia Dant, *a la meitat del camí de la vida*, n'hi ha que han deixat empremta en diferents esports.

En aquest article, però, parlarem dels més joves, de tres esportistes nascuts en el segle XXI i que fins ara han fet un paper remarcable, respectivament, en ciclisme, trail i *horseball*. Són Adrià Franquesa, Joan Guiteras i Pol Farràs.

* * *

Adrià Franquesa (2004) ja fa anys que pedala. Igual que els altres dos protagonistes de l'article, l'Adrià subratlla el suport que sempre ha rebut de la família, sense el qual la seva carrera com a esportista no hauria pogut arribar al punt on és ara; i, molt particularment, el model del pare, gran aficionat a la bicicleta. L'Adrià es dedica al ciclisme de carretera i, des de fa un any, és un ciclista professional que corre dins les files de l'Óbidos Cycling Team, de Portugal. És a partir dels catorze o quinze anys que començà a participar en curses d'un cert nivell amb l'equip de l'escola de ciclisme Jofré Vic-ETB. Ha competit a Catalunya, a Espanya (on ha obtingut posicions dins del top 10) i en altres països europeus com França, Itàlia o Portugal.

Entrenar-se i competir li agrada, encara que això l'obligui a estar-se ben sovint lluny de la família. La rutina diària d'un ciclista com ell és dura: consisteix a entrenar-se entre vint-i-cinc i trenta hores setmanals i a vigilar molt l'alimentació. Aquest estiu l'Adrià s'ha entrenat moltes setmanes seguides a la Cerdanya, una comarca que li aporta, a part de temperatures menys tòrrides, una alçada òptima per a la preparació física que necessita. El Moianès, diu, no és a prop dels llocs on hi ha equips ciclistes professionals; però, en canvi, durant els anys de formació com a esportista, la comarca natal li ha ofert un paisatge i unes carreteres magnífiques.

* * *

Pel que fa a Joan Guiteras (2008), confiem que a Moià ningú no posi el crit al cel per l'apropiació (indeguda?) que en fem com a esportista estanyenc. La decisió, acceptada per ell, valora tant les arrels familiars com el vincle social que manté amb el poble.

Qui escriu això encara el recorda amb tres anys, enfilat en el cotxet que empenyien uns pares amoïnats per la lesió que el va tenir amb el maluc enguixat durant setmanes. «Diu que quedarà bé», comentaven aleshores els veïns. Doncs sí, el noi ha quedat bé.

Amb set o vuit anys, el Joan comença a córrer amb l'escola de trail del Moianès i participa en competicions d'àmbit català. El seu palmarès és impressionant i cal resumir-lo. En el 2022 és campió d'Espanya de les dues modalitats principals de trail: vertical i en línia. L'any 2024 és campió d'Espanya en vertical i participa en el mundial, on queda segon en la modalitat vertical i tercer en *skyrunning*. Finalment, aquest 2026 ha tornat a gua-

nyar el campionat d'Espanya en vertical i ha obtingut el segon lloc en el mundial en vertical.

Sap que les possibilitats de professionalització són minses i, tanmateix, aquest esport li agrada, perquè li permet d'assenyalar la ment mentre corre. Entrenant-se enmig de la natura, només pensa a córrer i en el paisatge que l'envolta. Ho fa sis dies a la setmana, normalment al Moianès, però també va al Montseny o al Taga (Ripollès) quan necessita córrer amb més desnivells.

Pol Farràs (2008) s'inicia en el *horseball* a l'hípica del Serrat a l'edat de sis anys. En aquest esport, ens explica, el més important és la connexió amb l'animal. El genet s'ha de cuidar de l'animal i, quan aquest ho dona tot, la sensació és indescriptible. La dependència, però, és mútua: un partit només va bé quan genet i cavall estan al cent per cent.

Amb set anys, el Pol ja juga amb nens de deu anys i el trien com a reserva per a la selecció catalana. Amb l'equip del Serrat, és campió de Catalunya sub 10 i plata amb la selecció catalana en el Torneig Internacional de Sant Jordi d'Òrcas (a tocar de Montpeller), en el qual participen seleccions com l'occitana, la francesa o la italiana. Amb la categoria sub 14, guanya la lliga catalana i és nomenat millor jugador. I aconsegueix

guanyar el torneig de Sant Jordi d'Òrcas fent de capità. L'últim any de sub 16, el Pol juga amb l'equip de Montpeller i guanya el campionat de França i la Lliga Mediterrània. El mateix any, jugant amb GT de Vic, obté el subcampionat d'Espanya i el tercer lloc en la *Champions* europea. I, amb la selecció espanyola, essent el capità, guanya el campionat d'Europa.

Vet aquí un extracte del seu palmarès, perquè la llista sencera de títols no cabria en l'article. I, tot i que jo he emprat la tercera persona del singular, el Pol parla de la seva trajectòria fent servir el plural: «El nostre objectiu era

Joan Guiteras, Adrià Franquesa i Pol Farràs

guanyar i ho vam aconseguir.» Li demano, beneït de mi, si ho fa perquè té en compte el cavall, però no: ho diu per la família, perquè valora molt el suport que sempre n'ha rebut. No concep tot el que ha pogut fer sense el suport familiar.

Aquest setembre, però, el Pol comença a estudiar Enginyeria Aeroespacial a Anglaterra i posa punt final a la seva brillant carrera esportiva. Li escauria la imatge de Pegàs, el cavall alat, com a emblema personal.

PATRIMONI

Rinoceronts a les Coves del Toll

Eduard Altarriba

El dia 17 de juliol, van convocar la premsa i les autoritats a les Coves del Toll per fer el tancament d'enguany de la campanya d'excavacions que, com cada any des d'en fa una vintena llarga, s'ha dut a terme durant els mesos estivals a la cova de la Toixonera i a la cova del Toll. La pompa i circumstància d'aquesta clausura, tal com anunciava la nota de premsa (i repetiren diversos mitjans de comunicació, incloent-hi la televisió), era motivada i sobradament justificada per l'excepcionalitat de les troballes d'enguany.

Les campanyes d'excavació a les Coves del Toll, auspiades per la Universitat Rovira i Virgili i l'IPHES-CERCA (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) i finançades pel programa SCAVENGERS de la UE, es realitzen cada estiu i congreguen un variat grup d'estudiants i investigadors de diverses universitats, tant nacionals com estrangeres, vinguts d'arreu sota la batuta del Dr. Jordi Rosell, codirector recurrent (aquest any juntament amb Anna Rufà, Ruth Blasco, Florent Rivals i Iván Ramírez) i un dels principals investigadors del jaciment. Tot plegat fa que les excavacions siguin una convivència (pernocten a les Closanes) i una vivència que es transpuava en la vintena d'arqueòlegs que ens van rebre, convenientment uniformats, en plena tasca excavatòria a l'interior de les coves; gent vinguda de diferents punts d'Espanya, d'Itàlia, de França, de l'Argentina, de la Xina... i fins i tot del mateix Moianès. Arraulits a terra, armats d'espàtules i pinzells, ens van oferir un tastet del seu dia a dia al jaciment de la Toixonera, una cova arranjada amb corredors i escales que permeten de visitar-la i d'accedir amb comoditat a les zones d'excavació, incloent-hi el pou de

l'entrada, un espai de diversos metres de fondària sobrevolat per una passarel·la, d'on s'han extret tones de material estrat a estrat i on, aquest any, s'han trobat ni més ni menys que dos esquelets de rinoceront, així com un reguitzell d'altres restes òssies.

A la bauma de la Surgència hi havia exposada una part d'aquests materials excavats. Allà mateix es va efectuar la roda de premsa amb presència d'Urbano Lorenzo, vicerector de la URV; Dionís Guiteras, infal·lible alcalde de Mojà; Maite Miró, cap del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, i, és clar, Jordi Rosell, la cara pública de les excavacions, tots ells flanquejats per l'exultant equip d'arqueòlegs de la fructífera campanya 2026. Va ser el Dr. Rosell l'encarregat de donar els detalls tècnics de la troballa i explicar als profans el perquè de la seva importància. El més cridaner són aquests dos rinoceronts esteparis (*Coelodonta antiquitatis*), una versió molt més llanuda que els rinoceronts actuals, que van campar per terres moianeses ara fa uns 200.000 anys. Però, com remarcà Rosell, aquestes bèsties, que podien pesar ben bé una tona i mitja, van arribar a la cova amb carn, és a dir, senceres, i per tant es va conservar l'esquelet sencer. Com van arribar al fons de la cova, no ho sabrem mai: potser ja cadàvers portats per un corrent d'aigua, potser s'hi van refugiar i no en pogueren sortir o potser van caure en alguna mena de trampa (els investigadors determinaran si hi ha marques als ossos que indiquin un aprofitament, és a dir, si una part de les bèsties van ser un àpat neandertal o d'algun altre carnívor). Cal tenir en compte que la fesomia de la cova i del seu entorn ha

canviat molt des del temps dels rinoceronts, i tant el terra com el sostre estaven significativament per sota del nivell actual. El cas és que aquest parell de rinoceronts esteparis constitueixen un espècimen gairebé únic: a Europa existeixen tot just un parell o tres d'esquelets sencers adults d'aquestes bèsties extintes, fet que converteix la troballa de la Toixonera en una fita paleontològica i paleozoològica cabdal. I no tan sols això: en la campanya d'enguany també s'han trobat tres esquelets d'ós, un d'ur, un de cavall i, per acabar de reblar aquest zoològic paleolític, una punta de llança elaborada excepcionalment en os pels neandertals.

Anunci d'un arxiu del museu

En la seva intervenció, a part de valorar les troballes i el jaciment, Dionís Guiteras va fer un anunci una mica in-

esperat: l'ajuntament habilitaria un espai perquè el Museu de Moià, ens gestor de l'espai de les Coves del Toll, pugui emmagatzemar els milers de peces que componen el seu catàleg fruit d'unes excavacions que van iniciar-se en els anys cinquanta sota la tutela i iniciativa de Sebastià Oller, reprenent-se en els anys setanta i vuitanta amb Jean Guislaine i Maria Àngels Petit respectivament, i arribant a la campanya actual iniciada ja fa més de vint anys.

Un dels problemes endèmics del Museu de Moià és la manca de lloc on emmagatzemar les prop de 35.000 peces que figuren en el seu fons, que van des de peces d'art barroc, col·leccions numismàtiques, documentació escrita, un cap de gegant modernista, la col·lecció Viñas i, és clar, el fons arqueològic provinent de les coves, tant les peces sorgides de les primeres excavacions com les que s'han

Arqueòlegs i autoritats assistents a la roda de premsa (fot. E. Altarriba)

acumulat des que l'IPHES va iniciar la seva tasca a principis de segle (i cada any es descobreixen unes 3.000 peces noves!). Bona part del fons arqueològic són peces petites, fragments d'animals o de la presència d'homínids, però en tot aquest corpus també s'hi troben conjunts destacables, com la col·lecció d'esquelets d'ós sencers (d'aquí ve aquella efímera idea de l'anterior alcalde de muntar el museu de l'ós a Cal Comadran, *in illo tempore*). Ara per ara, explica la directora del museu, Marta Fàbrega, tenen tot aquest fons repartit entre el limitat magatzem de Can Casanova i diversos espais municipals. I el gruix del fons arqueològic d'aquest segle el té l'IPHES en cessió temporal per al seu estudi i catalogació. Ras i curt: tenim un fons espectacular però no tenim un lloc on guardar-lo, i encara menys on exposar-lo més enllà de la planta corresponent de Can Casanova, un espai que de tota manera s'hauria d'adequar a les tendències museogràfiques actuals.

Aquest és un aspecte fonamental, ja que no hem de considerar un museu com un espai expositiu (que també ho és), sinó com una institució científica orientada a explorar, classificar, conservar i fer conèixer el patrimoni, tant al públic en general com a la comunitat científica, així com a treballar en xarxa amb altres museus i institucions. Tots els museus del món exposen només una part del seu fons i per a això cal tenir-lo ben endreçat i classificat. I aquesta mancança és, des de fa massa temps, una de les febleses del nostre museu, que fa anys que reclama un espai on agrupar tota aquesta diàspora patrimonial i on se'n pugui fer una gestió adequada. Cal tenir en compte que cada peça requereix unes condicions de conservació diferents i que calen sales equipades per a analitzar, restaurar i posar a disposició dels investigadors les diferents peces.

Perquè, com assenyalà el Dr. Rosell en la roda de premsa, convé que tota la feina feta tingui un retorn al poble i a la societat.

La ubicació plantejada pel consistori és la planta inferior del renovat Cal Comadran, un espai que actualment serveix com a magatzem per a la brigada municipal. Informalment ja s'havia parlat diverses vegades d'aquesta possibilitat, però ara el consistori ha decidit tirar-ho endavant, si bé tampoc no s'ha especificat el termini ni el pressupost necessari per a habilitar un espai que, al meu humil entendre, reuneix unes característiques idònies per a tal fi: accés amb vehicles pesats, una bona quantitat de metres quadrats i una estabilitat tèrmica deguda a estar en part soterrat. En tot cas, correspon als tècnics i museòlegs determinar la idoneïtat de l'espai, i als membres de l'actual equip de govern, o del que sorgeixi després de les pròximes eleccions, escometre aquest projecte i cercar les fonts de finançament, pròpies o alienes, que un equipament d'aquestes característiques requereix.

Ni l'arqueologia ni la paleontologia ni la museologia no formen part del dia a dia de la majoria de moianesos i moianeses. Per a molts de nosaltres les Coves del Toll constitueixen atractius turístics del poble i, amb sort, ens hi acostem una vegada o dues per dècada. I al Museu de Can Casanova, ni això. De manera que oblidem que tot plegat forma part d'una xarxa d'equipaments d'una importància cabdal, que fa temps que va situar les Coves del Toll en el mapa dels jaciments destacats d'Europa i que ara, amb les darreres troballes, ha augmentat exponencialment el seu estatus científic. Esperem poder veure algun dia els nostres rinoceronts exposats a Moià. O almenys que els científics puguin treballar-hi adequadament als baixos de Cal Comadran.

FINESTRA OBERTA

Les pàgines d'aquesta secció volen ser una finestra oberta a l'obra dels creadors i creadores del Moianès. Un espai perquè es visualitzi la seva obra i perquè ells i elles mateixos, amb les seves paraules, es presentin als lectors de LA TOSCA. «Finestra Oberta» vol explorar la creativitat i la diversitat de disciplines artístiques nascudes de la mà dels artistes que nodreixen amb cultura el nostre entorn. – Neus P. Cirera

Àlex Rigol. «Prisma» (2026)

De la trilogia «L'ombra del control»

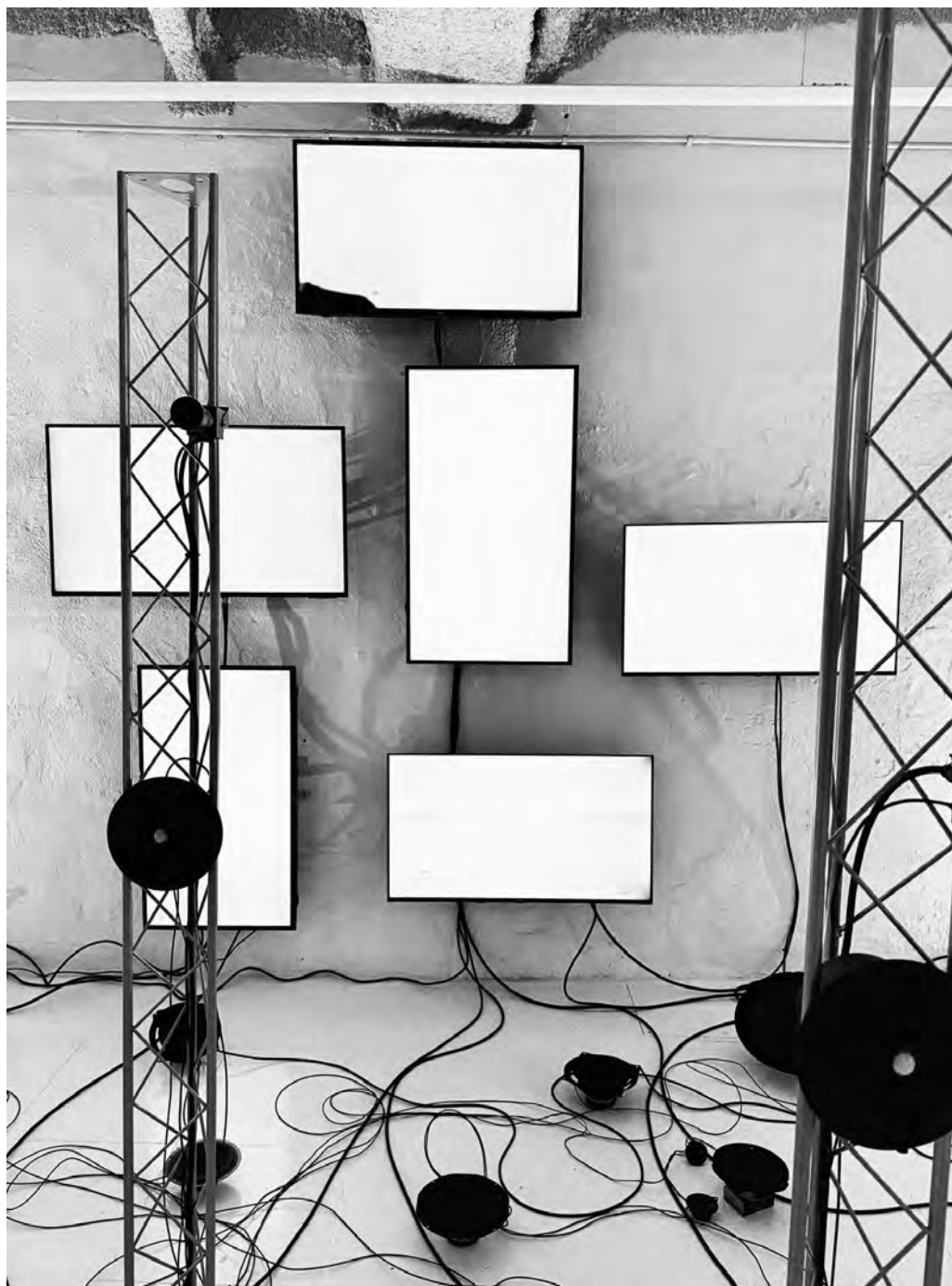
Àlex Rigol desenvolupa una pràctica artística vinculada a la instal·lació participativa, la *performance*, la fotografia i les experiències immersives. El seu treball investiga la relació entre percepció, identitat i espai públic a través de dispositius sonors, càmeres, mecanismes reactius i estructures participatives que transformen el públic en part activa de l'obra. Actualment gran part de la seva investigació convergeix en «L'ombra del control», una trilogia formada per *Introsccòpia* (2025), *Prisma* (2026) i *La ciutat invisible* (en construcció). Aquest conjunt explora la manera com la vigilància, la tecnologia i l'exposició constant condicionen la construcció de la identitat contemporània i la relació entre intimitat i espai col·lectiu. La trilogia neix de la necessitat d'observar com els dispositius tecnològics modifiquen la nostra manera de mirar, habitar i representar-nos. Càmeres de videovigilància, pantalles en directe, sistemes de monitoratge i dispositius sonors es converteixen en eines poètiques que qüestionen la frontera entre observador i observat.

Prisma és una instal·lació participativa formada per sis pantalles, sis càmeres i un sistema de llums. Les persones que hi participen interactuen amb l'espai mentre les càmeres capten la seva imatge en

temps real. Aquestes imatges es processen i es mostren a les pantalles, generant un retrat col·lectiu en directe que canvia segons la presència i el moviment del públic. *Prisma* proposa un joc: la construcció d'un cadàver exquisit digital fet de la complicitat, l'esperit lúdic, la curiositat i la col·laboració del participant. Les pantalles esdevenen un dispositiu de trobada. L'obra prioritza l'harmonia de la configuració d'un cos col·lectiu, davant la bellesa personal.

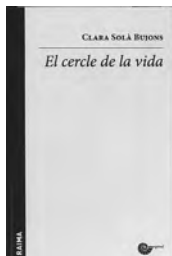
Introsccòpia aprofundeix en la tensió entre control, percepció i intimitat. Proposa una experiència immersiva basada en la vigilància subtil i l'autoconsciència del cos dins l'espai. La presència de càmeres, àudios i sistemes reactius altera la manera com el públic es mou, observa i es relaciona amb el seu propi comportament. En paral·lel, *La ciutat invisible* trasllada aquesta investigació a l'espai urbà. Explora les dinàmiques invisibles que regulen la ciutat contemporània: sistemes de vigilància, fluxos de moviment, comportaments automatitzats i estructures de control integrades dins la quotidianitat. La instal·lació transforma l'espai públic en un entorn sensible on el públic activa llums, sons i imatges amb la seva pròpia presència.

Àlex Rigol (Sant Feliu de Llobregat, 1980) viu al Moianès des del 2014, actualment a Moià mateix. És artista visual autodidacte i creador multidisciplinari. Desenvolupa instal·lacions participatives, projectes immersius i dispositius sonors vinculats a la percepció, la identitat i l'espai públic. La seva obra investiga les dinàmiques de joc, vigilància i comunicació contemporània. Ha estudiat filosofia, fotografia i cuina.

PUBLICACIONS

Llibres

Clara Solà Bujons. *El cercle de la vida*

Moià: Raima, 2026. 236 pp.

Cinquè poemari d'aquesta moianesa, amb pròleg d'Agnès Torras i Casas. L'autor de l'epíleg, Xavier Melloni i Ribas, afirma: «En definitiva, aquest poemari és el testimoni d'una dona que ha assumit plenament la seva condició humana i femenina, i alhora és el testament d'una mare que transmet als seus fills i nets el llegat d'una vida plenament viscuda.»

Jeux Floraux du Gênet d'Or 2026

[Perpinyà]: Gênet d'Or, 2026. 82 pp.

En l'edició d'enguany dels Jocs Florals de la Ginesta d'Or, celebrats a Perpinyà, foren premiades les moianeses Mariola Rafart (Pètal de Granat per la prosa «Les ferides que deixa la guerra»), Glòria Pons (premi Bellaguarda pel poema «Tots busquem amor») i Avril Muns Rafart (gran medalla Jacint Verdaguer i premi Joan Tocabens per la prosa «El secret del camp»).

Revistes

—**Modilianum**, núm. 74 (1r semestre 2026), revista d'estudis del Moianès, amb 112 pàgines sobre temes històrics.

—**Butlletí Oficial del Bisbat de Vic**, març-abril 2026, amb la ressenya titulada «Nou poemari de Mn. Carles Riera», signada per Josep Ruaix; i el de maig-juny, amb la ressenya de la «Prosa completa» de l'esmentat J. R.

—**Catalunya Cristiana**, 19-7-2026,

amb la carta titulada «L'ordre dels sagraments», signada per J. Ruaix; 26-7-2026, amb la ressenya titulada «Carles Riera, poeta», signada pel mateix autor.

—**Vèrtex**, revista de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, 320, juliol-setembre 2026, amb un article sobre les pintures de Muma Soler, una de les quals (Pòrt dera Picada) il·lustra la portada.

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

MOV. DEMOGRÀFIC/NECROLÒGIQUES

Naixements

Lluc Jobal i Canadell, fill d'Albert i d'Anna, dia 20 de juny, a Sabadell.

Nora Soler Pérez, filla de Martí i de Miryam, dia 3 d'agost.

Alessandro dos Santos Chambaz, fill de José Daniel i d'Alexandra Carolina, dia 6 d'agost.

Defuncions

Irene Roqueta Riera, de noranta-quatre anys, vídua de Pere Trullà, dia 29 de juliol.

Vicente María Toscano Verger, de vuitanta-sis anys, dia 30 de juliol.

Lourdes Carrey Abelian, de seixanta-sis anys, dia 2 d'agost.

Maria dels Àngels Gómez Adell, de vuitanta-un anys, dia 7 d'agost.

Mercedes Lara Ruiz, de setanta-nou anys, dia 10 d'agost.

Joaquina Murcia Mateo, de noranta anys, vídua d'Antonio Martínez, dia 11 d'agost.

Lluís Valldeoriola Portet, de setanta-sis anys, vidu de Lourdes Rifà, dia 12 d'agost.

Baltasar Fonts Barrachina, de seixanta-tres anys, dia 25 d'agost.

El Balta, sempre present

Àlícia Arisa

Haviem assajat una lectura dramatitzada de Joan Fuster, érem cinc, la vam presentar a la Biblioteca de Moià i després a Castellterçol. Ens va quedar molt bé. Ell, jo i també la Paqui ens vam encarregar de la lectura dels fragments escollits, però ella, sobretot, va cantar acompanyada del so que en Xavi treia de la guitarra. La Núria era el nostre suport i feia emergir una imatge de la cara d'en Fuster (que en realitat era la de S. Allende) des del darrere d'una mampara, o d'una taula tombada, quan tocava. Va ser una petita aventura que ens va deixar molt bon gust. A mi em va agradar per la companyia i perquè fins i tot vaig cantar, evidentment enmig dels seus cants que dissimulaven molt bé les meves mancances. Uns anys abans, assajant una altra cosa, ell em volia fer cantar i li vaig dir, ras i curt: no. Però va insistir-hi i ho vaig provar seguint les seves indicacions; al segon intent, ell va dir, ras i curt: no. De manera que el fet que en aquest recital cantéssim junts la moixeranga va ser també un èxit compartit.

Amb el Balta vam coincidir a l'institut, era una any més petit, així que no anàvem a la mateixa classe ni ens relacionàvem gaire. Però ja sabia que era el fill de la Pilar Barrachina i que és deia Fonts per la banda del seu pare, el Joan. Després del batxillerat a Moià, vam compartir el bus per anar al Lluís de Peguera, que no sé si ens hi portava o si només ens en tornava, però sé que moltes vegades, precisament en tornant, cantàvem i ell era un dels promotors. Devíem ser força pesats, perquè el conductor em va fer saber que no suportava la cançó de la vaca flaca.

Tot dos vam treballar a La Masia, ell a la cuina i jo més aviat a fora de la cuina. El que més recordo d'aquells dies és que li feia repetir una història d'aquelles que s'explicaven a casa i que sabien els avis, els pares i nosaltres. Aleshores, el Balta ja era un personatge seriós i sorneguer alhora que, quan explicava alguna cosa, hi donava un aire molt personal. Així que relatava la història del quec que havia d'avisar que s'havia calat foc i, per

no esperar que ho digués quequejant, li van dir que ho digués cantant, i el Balta ho reproduïa amb ritme de jazz, *s'ha calat foc a la bòvila del meu germà oooou yeah!* Recordar-ho encara em fa riure.

No em va fer tanta gràcia, però m'ho vaig prendre molt bé, quan em volgué ensenyar a tocar la guitarra, però no va triar a desistir-ne, ja que jo era incapaç de coordinar la mà dreta i l'esquerra. En canvi, em va ensenyar altres coses, com el

Baltasar Fonts

que em va dir un dia que va venir a Coromines i ens vam reunir al meu estudi, que era un espaiós graner que havia restaurat i del qual em sentia molt orgullosa; quan li explicava com m'hi sentia, em va dir una cosa que sempre recordo: «No diguis que aquí ho tens tot; digues: Aquí és on em

sento més mestressa de mi mateixa.» Era filòsof!

Aleshores ja devíem marxar a estudiar a fora, ell precisament filosofia, i les nostres trobades van ser més esparses, però com que fèiem molta vida a Moià era impossible no saber alguna cosa d'ell. Trobar-lo amb la colla del Llanto, o al teatre com a actor, director, col·laborador, perquè en va fer molt, de teatre, i molt variat, des dels Pastorets fins a obres de l'absurd com el mestre Eugène Ionesco. Va fer teatre amb els directors més nostrats i, si no m'erro, també hi va col·laborar com a director teatral i musical. Ah, sí, com que ell sabia cantar, el vaig anar a veure al Teatre Nacional de Catalunya participant en el muntatge *El somni de Mozart*. I també el vaig llegir: era poeta, i com a tal coneixia molt bé la poesia, i també la prosa, catalana. N'ha compartit molta al llarg dels anys, col·laborant a LA TOSCA o en recitals. L'he vist declamant o fent lectures dramatitzades acompanyat o acompanyant tanta gent diferent que es pot dir que ha fet una obra gran de difusió.

Com que no és boig qui a casa torna, ens vam retrobar a Moià altra vegada, som veïns, ens coneixem de tota la vida i m'ajuda a endolcir la vida i en un parell d'ocasions recito amb ell; la primera, assagem a casa meua i així no m'he de moure; la següent, a casa seva, la lectura sobre Joan fuster, la primavera del 2024.

Aquell any per la festa major ens anunciava el diagnòstic i l'esperança. Aleshores tot va canviar, una ombra el va abocar a la vida i, incansable, en dos anys justos en va treure tant profit que feia creure en miracles. Al seu costat, la Núria, la meua admiració. Els visito i ell s'apressa a dedicar-me el darrer llibre de poemes, mentre m'explica les seves intencions...

Balta, tu hi seràs sempre!

LLETRES

Versos diversos...

Baltasar Fonts

Des del desembre del 2017 Baltasar Fonts ha publicat trenta poemes sota el títol genèric «Versos diversos...». Els darrers mesos ens n'havia fet arribar bastants, que anirem publicant en pròxims números. Alguns dels poemes triats s'endinsaven, precisament, en el tema de la mort.

He tret el nas al parc. Era el moment, no hi havia absolutament ningú.

Llevat de la zona on hi ha l'estanyol i la font, el parc és eixut, les ombres són amables i hi ha un aire de malenconia: quan hi arribes sembla que et diu *hola!* Quan te'n vas diries que et fa *adeu!* No és pas poca cosa.

Lloc de trobada, lloc de passada, assoliment del repòs, complanta de l'arbre... un edèn casolà, una figura inventada i falaguera, és el nostre antic parc de Moià.

I jo, que soc malalt, que pido el favor d'un antídote, que anhele el consol d'alliberar-me de la caiguda del cos, que espero un demà plenament vital i sense nosa, em trobo a la llum d'un parc de verds d'esperança, entotsolat i moix, rememorant la partença dels pares, dels avis, de tots... i de com els arbres sobreviuen a la nostra mort. Ni més ni menys; i per què al parc? Un antull de transcendència entre les fulles innocents?

Al parc dels somnis del poble, entre alzines, roures i cedres amicals, despullats de mesquinesa, m'avinc al recer que un dia em tocarà de presidir, amb la mort, la meva mort suau i volgudament melodiosa, si pot ser. Hi acudiré nu i un xic abaltit però dempeus, encara. Tal volta evocant el parc.

Acompanyo aquest text amb uns versos de Carles Riba:

*He passat la terra i el mar
Les illes impures del somni
He suplicat un déu avar
M'he perdut en els seus enigmes*

*Me n'he tornat i el parc antic
M'ha acollit en el seu setembre
Oh sol de les tardes oblic
Sobre el record sobre les murtres*

* * *

Poques paraules es poden afegir a aquest poema que us presento. Iehuda Amikhai va ser un poeta israelià nascut a Wurzburg (Alemanya) en 1924. Va morir a Jerusalem en el 2000. És un dels primers poetes a escriure en hebreu col·loquial i tingué una gran influència en la poesia jueva moderna.

Vida *Com escaladors d'altres muntanyes que instal·len
un campament base a la vall al peu de la muntanya,
i un campament u, un campament dos i un campament tres
en diferents alçades camí del cim, i en cada campament
deixaran provisions i equip per anar més lleugers
de cara a fer el cim, i també per arreplegar-ho tot després,
ja de tornada, fent més fàcil el descens, així jo deixo
la meva infantesa, la joventut i la meva maduresa
en diferents campaments, i enarboro en cada campament
una bandera. Jo sé que mai no tornaré,
però vull arribar al cim lleuger, ben lleuger, lleuger.*

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

JULIOL 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	33,0	19,6	26,3	9	0	1	S	0,0	
De l'11 al 20	33,9	21,4	27,3	7	0	3	SW	0,0	
Del 21 al 31	32,0	19,5	25,8	9	0	2	SW	0,0	0,0

AGOST 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	32,2	20,0	26,1	5	0	5	SW	4,2	
De l'11 al 20	33,1	20,1	26,6	4	1	5	SW	19,0	
Del 21 al 31	28,1	17,5	22,8	3	0	8	SW	0,0	23,2

COMPARATIVA JULIOL-AGOST 1926 - 2026

	Juliol 1926	Juliol 2026	Agost 1926	Agost 2026
Mitjana de les màximes	24,4	32,7	25,9	31,0
Mitjana de les mínimes	13,9	20,2	15,8	19,2
Temperatura mitjana	19,2	26,4	20,8	25,1
Màxima absoluta	29,0	35,8	33,0	36,5
Mínima absoluta	9,0	15,0	9,0	14,5
Pluja mensual	75,6	0,0	48,7	23,2
Pluja màxima en un dia	39,3	0	28,8	11,2
Dies de pluja	6	0	7	8

Des de l'any 1916, el mes de juliol hem batut la mitjana de les màximes i de les mínimes. A l'agost, la mitjana de les màximes havia estat superada els anys 1994 (31,7) i 1980 (31,55); la màxima de les mínimes, en canvi, és la més alta del període.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **8 d'octubre**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

Immobiliaris de confiança a Barcelona.

A grau oferim un
acompanyament integral en
serveis immobiliaris.

Patrimonis-Administració
Compra, venda i lloguer
Assegurances
Comunitats

GRAU Serveis Immobiliaris
Via Augusta, 64-66 entl.
Barcelona
info@finquesgrau.com
932 377 838

